

ΑΙΤΕΣΑ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2007-2008

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

- 1. Προταγεία**
Πρόταγης:	Αναστάσιος Μάνθος	<i>Κυβερνήτης</i>
Αντιπροτάγεις:	Αθηνασία Τσατσάκου	<i>της Ιατρικής Σχολής</i>
	Σταύρος Πανάς	<i>Σχολής</i>
	Ανδρέας Γιαννακουδάκης	

2. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρόταγη, τους Αντιπροτάγεις, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Ε.ΔΙ.Π.), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

3. Η Σχολή

Η Σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία συντονισμός. Τα όργανα της Σχολής είναι η Κοσμητεία, που απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα και τους Προέδρους των Τμημάτων, και η Γενική Συνέλευση, που απαρτίζεται από τις Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων που ανήκουν σ' αυτή.

4. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθοδολογίας της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει.

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 42 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.auth.gr/theo>

Εικόνα εξωφύλλου: Τα περιγράμματα στο αναβρυτήριο. Ψηφιδωτή παράσταση από το Μουσείο της Gallia Placidia στη Ραβέννα, (α' μισό 5^{ου} αι.).

Επιμέλεια εξωφύλλου: Γλυκερία Χατζούλη, Δέκτορας

Επιμέλεια Οδηγού Σπουδών: Γλυκερία Χατζούλη, Δέκτορας
Διονύσιος Βαλαής, Δέκτορας

Όργανα του Τμήματος είναι:

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Σ' αυτή συμμετέχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη του Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι των φοιτητών, ίσοι με το 50% των μελών του Δ.Ε.Π., και των μεταπτυχιακών φοιτητών σε ποσοστό 15% του αριθμού των μελών Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι του Ε.Ε.ΔΙ.Π., του Ε.Τ.Ε.Π. και των μη διδακτόρων βοηθών, επιστημονικών συνεργατών και επιμελητών σε ποσοστό ίσο προς το 5% των μελών Δ.Ε.Π.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι το κυρίαρχο όργανο, που χαράζει τη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητα του καθώς και το δημοκρατικό έλεγχο της λειτουργίας του.

Το Διοικητικό Συμβούλιο. Αυτό αποτελείται από τον Πρόεδρο και τον αναπληρωτή Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων, δύο προπτυχιακούς και έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Όταν συζητούνται θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του κλάδου τους συμμετέχει, ανάλογα με το συζητούμενο θέμα, ένας εκπρόσωπος του Ε.Ε.ΔΙ.Π. ή του Ε.Τ.Ε.Π..

5. Τομείς

Κάθε Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Όργανα του Τομέα είναι η Γενική Συνέλευση και ο Διευθυντής. Η Γενική Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών. Ο Τομέας προεδρεύεται από τον Διευθυντή του, που εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα και ανήκει σε μια από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής, Αν. Καθηγητής) του Δ.Ε.Π..

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας.
2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής. Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: Ιωάννης Κογκούλης.

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος Θεολογίας (κατά χρονολογική σειρά)

Δαμιανός Δόικος, Νίκος Ζαχαρόπουλος, Αντώνιος-Αμίλιος Ταχιάς, Βασίλειος Ψευτογκάς, Πρόδρομος Ακανθόπουλος, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Κωνσταντίνος Φράγκος, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Δημήτριος Τσάμης, Βασίλειος Γιούλιτσης, Απόστολος Γλαβίνας, Ιωάννης Ταρνανίδης, Ιωάννης Γαλάνης.

Ι. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α. Πρόεδρος Τμήματος	Πέτρος Βασιλειάδης
Αναπληρωτής Πρόεδρος	Ανέστης Κεσελόπουλος
Β. Διοικητικό Συμβούλιο Τμήματος	
Πρόεδρος	Π. Βασιλειάδης
Αν. Πρόεδρος	Αν. Κεσελόπουλος
Διευθυντής Τομέα Α'	Δ. Καϊμάκης
Διευθυντής Τομέα Β'	Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου Ανδρέας Νανάκης
Διευθυντής Τομέα Γ'	Λ. Σιάσος
Διευθυντής Τομέα Δ'	Δ. Κούκουρα
Διευθυντής Τομέα Ε'	Ιω. Πέτρον

Εκπρόσωπος Ε.Ε.ΔΙ.Π. Αντ. Κυριατζή

Εκπρόσωπος Ε.Τ.Ε.Π. Αικ. Μπραβανώτου

Εκπρόσωποι φοιτητών

Εκπρόσωπος μετεπτ. φοιτητών

Γ. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτηρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές την ώρα 12:00 - 13:00 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματείας του Τμήματος προ-
 τίσταται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνα για την εύρυθμη
 λειτουργία της. Ενημερώνει τα συλλογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για
 την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν.
 Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας: Ε. Παυλίδου-Βαρνέβα.

Υπάλληλοι: Ε. Καρράλου-Δήμου, Α. Τορτοϊδης, Γ. Φωτακίδου-Μπενεβίδου.

Υ.Ε.: Γ. Τζήκα

Δ. Μέλη Τακτικής Συνέλευσης Πανεπιστημιακού Έτους 2007-2008

Πρόεδρος: Π. Βασιλειάδης (Καθηγητής).

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Αν. Κεσελόπουλος (Καθηγητής).

Καθηγητές: Χρ. Βασιλόπουλος, Δ. Καϊμάκης, π. Βασιλείος Καλλιμακίτης, Ι.
 Κογκούλης, Μ. Κωνσταντίνου, Γ. Μαρτζέλος, Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης
 Αρκαλοχωρίου, Καστέλλου και Βιάννου, Ι. Πέτρου, Α. Σιάσος, Δ. Τσελεργίδης,
Αναπληρωτές Καθηγητές: Δ. Κούκουρα, Ι. Μούρτζιος, Π. Παχής, Χρυσ.
 Στεφανάκης.

Επικουροι Καθηγητές: Ε. Αμυροΐδου, Χρ. Αραματζής Φ. Ιωαννίδης, Μ.
 Καζέμια-Τσέβνου, Αν. Κόλιτσιου-Νικητήρα, Ν. Μυρβίδης, Ν. Παπαγεωργίου, Π.
 Σκαλτσής, π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης.

Δέκτορες: Χ. Ατματζίδης, Δ. Βολαής, Ηλ. Ευαγγέλου, Α. Ζιάκα, Ι. Κουρπεμελής,
 Ν. Κρουσουλούδη, Δ. Λάπρας, Ν. Μαγγινιώρος, Β. Μητροπολίτου-Μπούρα,
 Ε. Οικονόμου, Στ. Τσομπανίδης, Π. Υφαντής, Γ. Χατζούλη.

Βοηθοί: Ι. Γρηγορόπουλος, Γ. Ζαχαρόπουλος.

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Αντ. Κυριατζή.

Ε.Τ.Ε.Π.: Α. Μπραβανώτου, Ν. Ρόσιος.

Εκπρόσωποι των φοιτητών (19).

Ε. Τομείς του Τμήματος

Από το 1983 (Υπ. Δτ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας
 οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας. Καλύπτει το γνωστι-
 κό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκευολογίας
 και των Κλασικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.λπ.).

**2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας,
 Αρχαιολογίας και Τέχνης.** Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής
 Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδας, της
 Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της
 Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της
 Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής
 Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

**4. Τομέας Δογμάτιας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοί-
 κησης.** Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ομολογιακής, της Λειτουργικής,
 της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του
 Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο
 της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία
 της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

ΣΤ. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας
Καθηγητές: Πέτρος Βασιλειάδης, Δημήτριος Καϊμάκης, Μιλτιάδης Κων-
 σταντίνου.

Αναπληρωτές Καθηγητές: Παναγιώτης Παχής, Ιωάννης Μούρτζιος.

Επικουροι Καθηγητές: Άννα Κόλιτσιου - Νικητήρα, π. Ιωάννης Σκιαδαρέσης.

Δέκτορες: Χαράλαμπος Ατματζίδης, Αγγελική Ζιάκα.

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Ευάγγελος Αναστασίου

Ε.Τ.Ε.Π.: Νικόλαος Ρόσιος.

**2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιο-
 λογίας και Τέχνης**

Καθηγητές: Ανδρέας Νανάκης, μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου, Καστέλλου και
 Βιάννου.

Επίκουροι Καθηγητές: Ευαγγελία Αμοιρίδου, Χρήστος Αραμπατζής, Φώτιος Ιωαννίδης, Μαρία Καζαμία-Τσέρνου.

Λέκτορες: Διονύσιος Βαλαής, Ηλίας Ευαγγέλου, Νικόλαος Κρουσουλούδης, Ελένη Οικονόμου, Παναγιώτης Υφαντής, Γλωκερία Χατζούλη.

Βοηθοί: Ιωάννης Γρηγορόπουλος (δ. Θ.), Γεώργιος Ζαχαρόπουλος (δ. Θ.), Μαρία Οικονόμου.

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Αντωνία Κυριατζή (δ. Θ.).

Ε.Τ.Ε.Π.: Μαρίνα Ασλάνογλου-Βασιλειάδη, Ελισάβετ Καπλάνη, Δημήτρα Μπαζιτωπούλου-Μαρτζέλου (πτ. Θ.), Αικατερίνη Μπρανιώτου.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Γεώργιος Μαρτζέλος, Λάμπρος Σιάσος, Δημήτριος Τσελεγγίδης.

Αν. Καθηγητής: Χρυσόστομος Σταμούλης.

Λέκτορες: Ιωάννης Κουρεμπελής, Στυλιανός Τσομπανίδης.

Βοηθός: Δέσποινα Κοντοστεργίου (δ. Θ.).

Ε.Ε.ΔΙ.Π.: Παρασκευή Ροκά.

Ε.Τ.Ε.Π.: Αργυρώ Ζαννεττή.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητές: Χρήστος Βασιλόπουλος, Ιωάννης Κογκούλης.

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Δήμητρα Κούκουρα.

Επίκουρος Καθηγητής: Παναγιώτης Σκαλτσής.

Λέκτορες: Δημήτριος Λάππας, Νικόλαος Μαγγιώρος, Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητές: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Ανέστης Κεσελόπουλος, Ιωάννης Πέτρου.

Επίκουροι καθηγητές: Νικόλαος Μυρίδης, Νίκη Παπαγεωργίου.

Ε.Τ.Ε.Π.: Ηλίας Καγάρας, Ιωάννης Μπουζιανός, Αικατερίνη Στράτου.

Διδάσκαλοι Ξένων γλωσσών (Ε.Ε.ΔΙ.Π.): Σοφία Νικολαΐδου-Χατζηβασιλειάδου (Ιταλικής), Μαρία Μακραντωνάκη (Αγγλικής), Μαρία Πέππα (Γερμανικής).

Ζ. Εργαστήριο Παιδαγωγικής

Δ/ντής: Χρήστος Βασιλόπουλος, Καθηγητής

Τηλέφωνα: 2310 996960, 2310 996965

Δραστηριότητες

- Κάλυψη ερευνητικών και διδακτικών αναγκών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο του Τμήματος σε θέματα αγωγής.
- Πρακτική Άσκηση Φοιτητών στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. ΕΠΕΑΕΚ II.
- Επιμόρφωση θεολόγων εκπαιδευτικών Β'βαθμιας Εκπαίδευσης Α' και Β' Διεύθυνσης Θεσσαλονίκης.
- Συμμετοχή και συνεργασία με άλλα Εργαστήρια Τμημάτων του Α.Π.Θ. στα πλαίσια ευρύτερου θεματικού δικτύου με τίτλο: «Δίκτυο Ανάπτυξης και Εφαρμογών Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση (ΔΙΕΤΠΕ)».
- Οργάνωση Ημερίδων.
- Παρουσίαση παραχθέντος ηλεκτρονικού υλικού από φοιτητές για τη διασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών με υπολογιστές.

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982 και τις αποφάσεις των συνεδρίων αρ. 216/15.5.97 και 217/5.6.97, καθορίζει: Ο φοιτητής του Τμήματος, για να αποκτήσει πτυχίο Θεολογίας, πρέπει να παρακολουθήσει συνολικά σαράντα τέσσερα (44) υποχρεωτικά μαθήματα και δεκατέσσερα (14) κατ' επιλογήν υποχρεωτικά, τα οποία καταμετρούνται ενδεικτικά σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κάθε ώρα διδασκαλίας ή ασκήσεων μαθήματος αντιστοιχεί σε μία διδακτική μονάδα (δ.μ.). Ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών μονάδων που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου είναι εκατόν εβδομήντα έξι (176), δηλαδή 134 δ.μ. υποχρεωτικών μαθημάτων και 42 δ.μ. κατ' επιλογήν υποχρεωτικών. Η ξένη γλώσσα δεν υπολογίζεται σε δ.μ., αλλά είναι υποχρεωτική για τη λήψη του πτυχίου και επιλέγεται για τέσσερα (4) εξάμηνα, επί δίωρο εβδομαδιαίως. Το ίδιο ισχύει και για την άσκηση Λειτουργικής.

Ο φοιτητής του Τμήματος έχει τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του, να παρακολουθήσει δύο το πολύ μαθήματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου. Οι εκδομές-ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.

Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας και εξετάσεων, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/Β/5.9.2000' απόφαση Υπουργού Παιδείας, αρ. Φ. 1. 231/Β1/425, άρθρο 12, σ. 15764), καθορίζεται ως εξής:

30.09.2007 - 13.01.2008	χειμερινό εξάμηνο
16.01.2008 - 10.02.2008	εξετάσεις Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου
13.02.2008 - 31.05.2008	εαρινό εξάμηνο
05.06.2008 - 30.06.2008	εξετάσεις Ιουνίου
01.09.2008 - 29.09.2008	εξετάσεις Σεπτεμβρίου

B. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ

A' Εξάμηνο	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS ^{1*}
Υποχρεωτικά μαθήματα				
1. Αρχαία Ελληνικά (Αν. Κόλτσιου-Νικητα)	3	3	1	5
2. Τα Θρησκευματα του Αρχαίου κόσμου (Θρησκευολογία) (Π. Παχής - Α. Ζιάκα)	3	3		5
3. Εισαγωγή στη Θεολογία (Δ. Κούκουρα)	2	2		4
4. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη βιβλική εβραϊκή γλώσσα (Μ. Κωνσταντίνου)	4	4		5
5. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη (Π. Βασιλειάδης)	3	3		5
6. Άσκηση Λειτουργικής (Π. Σκαλατσής)		2	2	
7. Ξένη Γλώσσα		2		
Σύνολο Δ.Μ.	15			
B' Εξάμηνο				
Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1. Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου)	3	3		5
2. Βυζαντινή Αρχαιολογία (Μ. Καζάμια - Τσέρνου)	4	3	1	5
3. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το σχίσμα (1054) (Ε. Αμοιρίδου)	3	3		5

1 *European Community Course Credit Transfer System.

4.	Ιστορία της Φιλοσοφίας (Α. Σιάσος)	3	4	5
5.	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (Ι. Κογκούλης)	4	3	1
6.	Πληροφορική και Θεολογία (Ν. Μυριδής)	3	3	1
7.	Ξένη Γλώσσα		2	
	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	6		
	Δύο (2) μαθήματα			
	Σύνολο Δ.Μ.	26		

Γ' Εξάμηνο

	Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1.	Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Ι. Μούρτζιος)	2	2		4
2.	Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σήμερα (Δ. Βαλαής)	3	3		5
3.	Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών (Ε. Οικονόμου)	3	3		5
4.	Εισαγωγή στην πατερική σκέψη και αγιολογία (Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίδης - Π. Υφαντής)	4	4		5
5.	Γενική Κοινωνιολογία (Ι. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου) (Ν-Ω) (Α-Μ)	3	3		5
6.	Ξένη Γλώσσα		2		
	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	6			
	Δύο (2) μαθήματα				
	Σύνολο Δ.Μ.	21			

Δ' Εξάμηνο

	Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1.	Ερμηνεία Πουητικών και Προφητικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το κείμενο των Ο' (Δ. Καϊμάκης)	2	2		4
2.	Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων (π. Ι. Σκιαδαρέσης)	3	3		5
3.	Τα σύγχρονα μεγάλα Θρησκευόμενα (Π. Παχής - Α. Ζιάκα)	3	3		5
4.	Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων (Χρ. Αραμπατζής)	4	4		5
5.	Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες (Φ. Ιωαννίδης)	3	2		5
6.	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας (Ν. Παπαγεωργίου)	2	2		4
7.	Άσκηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας (Δ. Κούκουρα)			1	
8.	Ξένη Γλώσσα		2		
	Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά	6			
	Δύο (2) μαθήματα				
	Σύνολο Δ.Μ.	23			

Ε' Εξάμηνο

	Υποχρεωτικά μαθήματα	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.	ECTS
1.	Ερμηνεία Επιστολών του Αποστόλου Παύλου (Χ. Ατματζίδης)	3	3		5
2.	Δογματική Α' Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και πνευματικότητας (Γ. Μαρτζέλος-Ι. Κουρεμελέες)	3	3		5

3.	Αετουργική (Π. Σκαλιστής)	3	3	5
4.	Εισαγωγή στην Ποιμαντική (π. Β. Καλλιακμάνης)	2	2	4
5.	Ποιμαντική Θεολογία (Α. Κεσελόπουλος)	2	2	4
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
	Δύο (2) μαθήματα	6		
		Σύνολο Δ.Μ.	19	

ΣΤ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα				
1.	Διαθρησκευτικός διάλογος (Π. Βασιλειδής - Α. Ζιάκας)	2	2	4
2.	Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων (Ε. Οικονόμου)	3	3	5
3.	Δογματική Β' Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία (Γ. Μαρτζέλος- Ι. Κουρμπιλέζ)	3	3	5
4.	Οικουμενική Κίνηση (Δ. Τσελεγγίδης- Στ. Τσομπανίδης)	3	3	5
5.	Ομιλητική (Δ. Κούκουρα)	2	2	4
6.	Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού (Ι. Πέτρου - Ν. Παργαεωργίου)	4	4	5
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
	Δύο (2) μαθήματα	6		
		Σύνολο Δ.Μ.	23	

Ζ' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα				
1.	Επιμνησία της Ιωαννείου Γραμματείας (π. Ι. Σκιαδαρέσης)	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.
		3	3	5
2.	Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης (Δ. Καϊμάκης)	3	3	5
		Σύνολο Δ.Μ.	24	

3.	Δογματική Γ' Έκθεση της Ορθόδοξου Πίστεως (Χρυσ. Στραμούλης)	3	3	5
4.	Δογματική Δ' Συμβολική Θεολογία (Δ. Τσελεγγίδης)	3	3	5
5.	Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική (Γ. Κογκουλής - Χ. Βασιλόπουλος)	5	3	2
Άσκηση: (Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας, Β. Μητροπούλου)				
6.	Εισαγωγή στην Ηθική (Ν. Παργαεωργίου)	2	2	4
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
	Δύο (2) μαθήματα	6		
		Σύνολο Δ.Μ.	25	

Η' Εξάμηνο

Υποχρεωτικά μαθήματα				
1.	Θεολογία της Καινής Διαθήκης (Π. Βασιλειδής)	Δ. Μ.	Διδ.	Ασκ.
		3	3	5
2.	Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο (Ν. Μαργιώρος)	4	4	5
3.	Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών (Χ. Βασιλόπουλος - Β. Μητροπούλου)	5	3	2
Άσκηση: (Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας - Β. Μητροπούλου)				
4.	Χριστιανική Ηθική (Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλλιακμάνης)	4	4	5
5.	Σημειολογία του σύγχρονου Πολιτισμού (Ι. Πέτρου)	2	2	4
Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά				
	Δύο (2) μαθήματα	6		
		Σύνολο Δ.Μ.	24	

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α' - Β'

Α' Εξάμηνο

101. Αρχαία Ελληνικά

Πλάτωνος *Φαίδων*. Εισαγωγή - Κείμενο - Σχόλια.

Άσκηση: Μ. Βασιλείου, *Προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελούντο λόγων*. Γλωσσική, γραμματική και συντακτική ανάλυση. Μεταφραστική προσέγγιση.

Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικήτα Άννα, *Φιλολόγως ζητούντες. Γλωσσικές απόψεις και όψεις στα κείμενα των Καππαδοκικών Πατέρων*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Nesselrath H. - Graf Fr., *Εισαγωγή στην αρχαιολογία. Τόμ. Α' - Β'*, εκδόσεις Δ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

(Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)

102. Τα Θρησκευόμενα του Αρχαίου Κόσμου (Θρησκευολογία)

Σύντομη επισκόπηση της θρησκείας των προϊστορικών κοινωνιών και των σημερινών απλών και κατά φύση ζώντων λαών. Γένεση των μεγάλων πολιτισμών. Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των θρησκειών του αρχαίου κόσμου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξέταση της ιστορίας και του πολιτισμού της αρχαίας ελληνικής και ρωμαϊκής θρησκείας, καθώς και των μυστηριακών λατρειών της ελληνορωμαϊκής εποχής.

Εγχειρίδιο: Ζιάκας Γρηγόριος, *Θρησκεία και πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και των αρχαίων λαών*, εκδόσεις Κορηγλία Σφακιανιάκη, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Παχής Παναγιώτης, *Ηρωες ευρετής. Γεωργία και πολιτισμός στον αρχαιοελληνικό κόσμο*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής - Α. Ζιάκα)

103. Εισαγωγή στη Θεολογία

Εξετάζεται το γνωστικό αντικείμενο της Επιστήμης της Θεολογίας. Η δυναμική και η στατική θεώρησή της. Η χαρισματική και η ακαδημαϊκή Θεολογία. Η θέση της Θεολογίας στο σύγχρονο Πανεπιστήμιο και ο ρόλος της στη διατύπωση αξιών για τις σύγχρονες κοινωνίες.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα Δήμητρα, *Εισαγωγή στη Θεολογία*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Δ. Κούκουρα)

104. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και τη Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανάλυση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δημήτριος, *Σύντομη εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Δόικου Δ. - Κωνσταντίνου Μ., *Εγχειρίδιο εισαγωγής στη Βιβλική Εβραϊκή γλώσσα και γλωσσικής ανάλυσης της Πεντατεύχου*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2007.

(Μ. Κωνσταντίνου)

105. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του Κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτηρισμός, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Το μήνυμά τους στο σύγχρονο κόσμο.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *Τα λόγια του Ιησού. Το Αρχαιότερο Ευαγγέλιο*, εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2005.

Βοήθημα: Καραβιδόπουλος Ιωάννης, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

(Π. Βασιλειάδης)

Άσκηση Λειτουργικής

Εισαγωγή στην ιστορία και τη Θεολογία της θείας Λατρείας. Εξέλιξη της θείας Λατρείας. Λειτουργικός χρόνος. Εκκλησιαστικό έτος. Μοναχικό και ασματικό τυπικό. Οι ακολουθίες του νυχθημέρου. Ανάλυση λειτουργικών όρων. Λειτουργικά σκεύη, βιβλία και άμφια. Πρακτική άσκηση στο Ναό της Σχολής.

Εγχειρίδιο: Φουντούλης Ιωάννης, *Λειτουργική Α'. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία*

Βοήθημα: Φουντούλης Ιωάννης, *Κείμενα Λειτουργικής Α΄*. Ακολουθία του *Νυχθημέρου*.

(Π. Σκαλιστής)

Ένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλικά, όπως βίου Αγίων, ερωτήσεις - απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, συνώνυμα - αντώνυμα.

Εγχειρίδιο: Μακρωνάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of theological terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, εκδόσεις Π. Πουρναβός, 2000.

Μακρωνάκη-Φαραζά Μαρία, *English Theological texts and exercises, Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*, εκδόσεις Π. Πουρναβός 2004.

(Μαρία Μακρωνάκη-Φαραζά)

Β΄ Εξάμηνο

202. Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος

Ίδρυση και εδραίωση των Εκκλησιών, διαιρέσεις - αιρέσεις, μοναχισμός, τέχνη, πνευματική κίνηση, διοίκηση.

Εγχειρίδιο: Νανάκης Ανδρέας, μητρ. Αρκαλόχωριου, Καστελλίου και Βιάννου, *Εκκλησία Εθναρχούσα και Εθνική. Μέσα από τη σύνταξη των Πρωτοβούρων και του Ιερού Συνδέσμου της Εκκλησίας της Ελλάδος (1870-1922)*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Κοματάς Δ. (Μητρ. Σεβαστείας), *Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1928. Παρακωλυμένη τοις όροις*, εκδόσεις Φωτομέθεξη, 2007.

(Ανδρέας Νανάκης, μητρ. Αρκαλόχωριου, Καστελλίου και Βιάννου)

203. Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Εγχειρίδιο: Delvoye Ch., *Βυζαντινή τέχνη*, Αθήνα 2002.

Βοήθημα: Καζαμία-Τσέρνου Μαρία, *Ιστορώντας τη «δέηση» στους Βυζαντινούς ναούς της Ελλάδος*. Θεσσαλονίκη, 2003.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

205. Ιστορία της Φιλοσοφίας

Διάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανά-λυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Εγχειρίδιο: Γεωργούλης Κ. Δ., *Ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδόσεις Παπαδήμα, Αθήνα 2004. (Σύγγραμμα παλαιό).

Σιάσος Δ., *Η φανέρωση της φύσης*, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Α. Σιάσος)

206. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από την Ίδρυση της Εκκλησίας μέχρι το Σχίσμα (1054)

Η πρώτη περίοδος περιλαμβάνει την ιστορία της αδιαιρέτης μέχρι το σχίσμα του 1054 Χριστιανοσύνης. Στο πρώτο μέρος εκτίθεται η ιστορία της Εκκλησίας μέχρι το Μ. Κωνσταντινό σε τρία κεφάλαια (οι Απόστολοι, οι δωδεκά, οι γνωστικές αιρέσεις) και στο δεύτερο μέρος η ιστορία της Εκκλησίας από το διάταγμα των Μεδιολάνων (313) μέχρι το σχίσμα σε τέσσερα κεφάλαια (η Εκκλησία των αιρέσεων, των σχισμάτων και των συνόδων, η αυτοκρατορική πολιτική στα θέματα της Εκκλησίας, η οικονομική, οι σχέσεις του ανατολικού και δυτικού Χριστιανισμού, δηλ. οι σχέσεις Ρώμης - Κωνσταντινούπολης).

Εγχειρίδιο: Ιωάν. Αναστασίου, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τ. Α΄, (Από την Ίδρυση μέχρι το 1054), εκδόσεις Επικεντρο, Θεσσαλονίκη.

Βοήθημα: Γαββίνας Απόστολος, *Ιστορία της Εκκλησίας*, Τεύχος Α΄ και Β΄. Α.Π.Θ., Υπηρεσία Δημοσιευμάτων, Θεσσαλονίκη, 1995.

(Ε. Αμφορίου)

404. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική

Το περιεχόμενο της διδασκαλίας περιστρέφεται γύρω από ένα ευρύτατο φάσμα βασικών στοιχείων της Παιδαγωγικής Επιστήμης με κύριους άξονες τον επιστημονικό της χαρακτήρα, το αντικείμενο, τη μεθοδολογία και τα μεθοδολογικά

προβλήματα της έρευνας καθώς και τη σχέση της με τις επιστήμες της αγωγής, αλλά και άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

Η ιστορική ανασκόπηση κρίνεται απαραίτητη με σαφείς αναφορές στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδέες που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας. Η εξέταση του φαινομένου της αγωγής δεν εξαντλείται εδώ, δεδομένου ότι η μελέτη της σύγχρονης Παιδαγωγικής σε σχέση με τις δυνατότητες, τις προοπτικές, τους σκοπούς, τα μορφωτικά αγαθά, τις μεθόδους, τα μέσα, τους φορείς της, ακόμη και με μορφές άλλων ειδών αγωγής, κάτω από το πρίσμα νέων παιδαγωγικών κοινωνικών προβληματισμών, αναδεικνύουν το ρόλο της αγωγής τόσο για το υποκείμενό της, το μαθητή, όσο και για το δάσκαλο ή καθηγητή και την κοινωνία ευρύτερα. Βασική επιδίωξή μας η επιστημονική και παιδαγωγική κυρίως θωράκιση των φοιτητών, στοιχείο απαραίτητο για την εξέλιξή τους και τις προοπτικές τους.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, έκδοση Ε'*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κογκούλης)

207. Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (hardware). Βασικές αρχές των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών (H/Y). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθοδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα H/Y και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, οργάνωσης βάσεων δεδομένων και επεξεργασίας εικόνας, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση π/υ. Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (λεξικά, concordantiae κ.λπ.). Η συμβολή των H/Y στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μετα-εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα ηθικής στην κοινωνία των H/Y.

Εγχειρίδια: Μυρίδης Νικόλαος, *Διαδικασίες επεξεργασίας ψηφιακής εικόνας*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

Μυρίδης Νικόλαος, *Η πληροφορική της παρατήρησης - Από το αναλογικό στο ψηφιακό*, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ν. Μυρίδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο στην Αγγλική, όπως επιστολές Οικουμενικού Πατριάρχου, επισκόπων, αποστάσματα από τα Μηναία, ερωτήσεις - απαντήσεις, ερμηνεία λέξεων, σύνωνυμα - αντώνυμα.

Εγχειρίδια: Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of theological terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *English theological texts and exercises, Κείμενα και ασκήσεις με αγγλικούς θεολογικούς όρους*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Γ' Εξάμηνο

201. Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το Κείμενο των Ο' Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμπαντος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασπορά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μιλτιάδης, *Ρήμα Κυρίου Κραταίων. Αφηρηματικά κείμενα από την Παλαιά Διαθήκη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

Βοήθημα: W. Dietrich (μετ. Ι. Μούρτζιος), *Πρώτες φάσεις της βασιλείας στο Βιβλικό Ισραήλ*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ιω. Μούρτζιος)

302. Ιστορία των Σλαβικών Ορθόδοξων Εκκλησιών

Ο εκπολιτισμός των Σλάβων αρχίζει με την είσοδό τους στον Χριστιανισμό. Οι ορθόδοξοι Σλάβοι (Ρώσοι, Σέρβοι, Βούλγαροι εκλαβισθέντες) δέχτηκαν τον Χριστιανισμό και κάθε είδους πολιτιστική επίδραση από το Βυζάντιο. Έτσι, στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών παρουσιάζεται πρώτα - πρώτα η ίδρυσή τους, στη συνέχεια η εξέλιξη και προαγωγή τους και τέλος η οριστική διαμόρφωση και συνεισφορά τους στο χώρο της Ορθοδοξίας.

Εργερίδιο: Ταρνανιόης Ιωάννης, *Ιστορία των Σλαβικών Ορθόδοξων Εκκλησιών*, Τεύχος Α': *Ιστορία της Βουλγαρικής Εκκλησίας*, Τεύχος Β': *Ιστορία της Σερβικής Εκκλησίας*, Εκδόσεις Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Τυχιάς Α. Α., *Κύριλλος και Μεθόδιος. Οι θεμελιωτές της Αρχαίας Σλαβικής Γραμματείας*, εκδόσεις Κυριακίδης, ανατύπ., Θεσσαλονίκη 2004.

(Ε. Οικονόμου)

303. Εισαγωγή στην πατερική σκέψη και Αγιολογία

Το μάθημα παρουσιάζει τη θεολογική ανάλυση και έκθεση της διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας, με ιδιαίτερη έμφαση στους Καππαδόκες. Παράλληλα περιγράφεται το ιστορικό πλαίσιο εντός του οποίου ενεργούν και συγγράφουν οι Πατέρες και σημειώνεται ο ρόπος με τον οποίο εκφέρουν το σωτηριολογικό λόγο της Εκκλησίας μέσα στα συγκεκριμένα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα της εποχής τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εσοτερική γνωριμία με την πλούσια σε βιώματα και νοήματα πατερική διδασκαλία. Το μάθημα πλαισιώνεται με την ανάρτηση θεμάτων από την ορθόδοξη Αγιολογία.

Εργερίδιο: Τόσης Δημήτριος, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Κείμενα της Πατερικής Γραμματείας*.

Βοήθημα: Τόσης Δημήτριος, *Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη 2003.

(Χρ. Αραμπατζής - Φ. Ιωαννίδης - Π. Υφαντής)

304. Γενική Κοινωνιολογία

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τοπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν αρχικά στην προβληματική και προσοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Εμπνεύσια της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Προσέγγιση και ανάλυση των προ-

ϊποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασσικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προσπτώκες. Διαρέσεις της βασικής επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, συλειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Εργερίδιο: Ιω. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*. Θεσσαλονίκη 2007.

(Ν. Παπαγεωργίου - Ιω. Πέτρου)

305. Γενική Εκκλησιαστική Ιστορία: Από το σχίσμα (1054) μέχρι σήμερα

Από τα εκκλησιαστικά γεγονότα, τα οποία διαδραματίστηκαν κατά τη μακρόχρονη περίοδο που εκτείνεται από το σχίσμα των δύο Εκκλησιών (1054) ως τη σύγχρονη εποχή, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ακόλουθα: οι απορριχθέντες προστάθεις ένωσης των δύο Εκκλησιών, οι Σταυροφορίες, ο αγώνας των Πατρών στη Δύση για την περιβολή και την κυριαρχία, το πατρικό σχίσμα, η Μεταρρύθμιση και η Αντιμεταρρύθμιση, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, οι θρησκευτικές κινήσεις στη Δύση, τα Πατριαρχεία της Ανατολής και οι άλλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, τα υπολείμματα των αρχαίων ανατολικών Εκκλησιών, η Ορθόδοξη Εκκλησία κάτω από τον τουρκικό ζυγό, ο μοναχικός βίος, οι αιρέσεις και οι θεολογικές έριδες, οι Σύνοδοι και η οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος, η Οικουμενική Κίνηση και το Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών.

Εργερίδιο: Αναστασιού Ιωάννης, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, Τόμος Β' (14' αι. μέχρι σήμερα), εκδόσεις Επικεντρο, Θεσσαλονίκη.

Βοήθημα: Βαλαής Διον. Δ., *Συμβολή στην Ιστορία των Μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τον 17ο αιώνα*, (Αγιάλιου, Ίμβρου, Μελνίκου και Σαϊδοπέλεως), εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Βαλαής)

Ένες Γλώσσες: (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγωση - κατανόηση κειμένων με θεολογικό περιεχόμενο, όπως η Θεία Λειτουργία - σημασία - τύποι Θ. Λειτουργίας, αποστάγματα βιβλίων σχετικά με το γέμιο στην Ορθόδοξη Εκκλησία, με τα πρωτεία της έδρας της Κωνσταντινούπολης στην θεωρία και στην πράξη. Η Κυριακή Προσευχή και το Σύμβολο της Πίστεως.

Εγχειρίδια: Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2000.

Μακραντωνάκη-Φαραζά Μαρία, *English Theological Texts and Exercises, Κείμενα και Ασκήσεις με Αγγλικούς Θεολογικούς Όρους*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 2004.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά)

Δ' Εξάμηνο

601. Τα Σύγχρονα Μεγάλα Θρησκευήματα

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοισμού) και των ιαπωνικών (Σιντοισμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη, κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας. Παρουσίαση βασικών αρχών και θέσεων του Ισλάμ και των άλλων ασιατικών θρησκειών με χρήση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων.

Εγχειρίδιο: Ζιάκας Γρηγόριος, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας (Ινδικά, Βουδιστικά, Κινεζικά, Θιβητικά και Ιαπωνικά Θρησκευήματα)*, Εκδόσεις Σφρακτιανή, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: *Θρησκείες της Ανατολής*, Επιστ. Επιμ.: Π. Παχής, εκδόσεις Κορηλία Σφρακτιανή, Θεσσαλονίκη 2005.

(Π. Παχής - Α. Ζιάκα)

301. Ερμηνεία Ποιητικών και Προφητικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης από το Κείμενο των Ο'

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η ερμηνεία ποιητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης περιορίζεται στην ανάλυση ενοτήτων από το Ψαλτήρι. Εκτός από τα γενικά εισαγωγικά στους ψαλμούς αναλύεται και ένας τουλάχιστον ψαλμός από κάθε λογοτεχνικό είδος. Στη δεύτερη ενότητα γίνεται προσπάθεια να προσεγγίσουμε το θέμα της ιουδαϊκής εσχολογίας, όπως αυτή παρουσιάζεται στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης.

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δημήτριος, *Ψαλμό το Θεώ μου. Υπόμνημα σε εκλεκτούς Ψαλμούς*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Καϊμάκης Δημήτριος, *Η ημέρα Κυρίου στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

401. Ερμηνεία Συνοπτικών Ευαγγελίων

Ερμηνευτική ανάλυση του κατά Μάρκον Ευαγγελίου σε συνδυασμό με τις παράλληλες διηγήσεις των συνοπτικών Ευαγγελίων Ματθαίου και Λουκά. Η θεολογία των συνοπτικών ευαγγελιστών με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα όπως: εσχολογία (Βασιλεία του Θεού), χριστολογία (Υιός του ανθρώπου, Χριστός, Υιός του Θεού κ.λπ.), πνευματολογία, εκκλησιολογία, ιεραποστολή.

Εγχειρίδιο: Καραβιδούλου Ιωάννης, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Τρακατέλλη Δ., *Εξουσία και πάθος, Χριστολογικές απόψεις του κατά Μάρκον Ευαγγελίου*, εκδόσεις Δόμος, Αθήνα 1983.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

403. Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας από τον Α' έως και τον ΙΕ' αιώνα, ενώ στη δεύτερη επηρεύεται η ιστορικο-φιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία πατερικών έργων.

Σκοπός: Μύηση των φοιτητών στην πατερική θεολογική σκέψη και προβληματική, καθώς και στις μεθόδους που ακολουθούν οι Πατέρες στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν το σύγχρονο κόσμο και να τον ευαγγελισθούν.

Εγχειρίδια: Χρήστου Παναγιώτης, *Ελληνική Πατρολογία, Τόμοι Α' - Ε'*, Θεσσαλονίκη 1991-1994.

Ιωάννης Δεμασκηνός, *Εκδόσεις Ακριβής της Ορθοδόξου Πίστεως*.

(Χρ. Αραμπατζής)

402. Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και συγγραφέων της Εκκλησίας (δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους Λατίνους Πατέρες). Εξετάζονται ιστορικοφιλολογικώς ο βίος και τα συγγράμματά τους από την αποστολική εποχή μέχρι τον ΙΕ' αιώνα.

Εγχειρίδιο: Ιωαννίδης Φώτιος, *Εκκλησιαστική Γραμματιολογία. Συγγραφαί και Πατέρες της Δίωξης (Β' - Στ' αι.), Τόμοι Α' και Β'*, Εκδόσεις Βάννας, Θεσσαλονίκη 2004.

Βοήθημα: Καρσιγιαννόπουλος Ι., *Η Μεσαιωνική Δυτική Ευρώπη. Εισαγωγή στη μελέτη της ιστορίας της, του κοινωνικού και οικονομικού της βίου*. (Εταιρεία Βυζαντινών Ερευνών 8), Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Βάννας, 2000 (α' ανατύπ.).

(Φ. Ιωαννίδης)

405. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας

Σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Το πρόβλημα της προελεύσεως και της λειτουργίας του θρησκευτικού φαινομένου. Θεωρίες για τη γένεση της θρησκείας. Η κοινωνιολογική προσέγγιση του θρησκευτικού φαινομένου. Θρησκεία και ευαγγελιστές κοινωνικές μεταβλητές. Θρησκευτικές πεποιθήσεις και κοινωνική οργάνωση. Το κοινωνικό περιεχόμενο της θρησκευτικής ζωής. Ιστορία και τάσεις της Κοινωνιολογίας της θρησκείας. Γένεση και λειτουργία των θρησκευτικών θεσμών.

Εγχειρίδιο: Γιούλιους Βαβέλαιος, *Κοινωνιολογία της Θρησκείας, δ' έκδοση*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Hervieu-Leger Daniele, Willaime Jean-Paul: *Κοινωνικές θεωρίες και θρησκεία*, εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2005.

(Ν. Παργεωργίου)

Δοκίηση Ομιλητικής - Επικοινωνίας

Περιλαμβάνει κριτική προσέγγιση κληρυμάτων και μεθοδολογική ανάλυση βασισμένη στις αρχές της επικοινωνίας.

Βοήθημα: Κούκουρα Δημήτρα, *Μεθοδολογική Προσέγγιση Ομιλητικών Κειμένων. Λόγοι επισκόπων*.

(Δ. Κούκουρα)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά)

Αγγλικά: Ανάγνωση - ερμηνεία λέξεων - συνώνυμα-αντώνυμα, μετάφραση αποσπασμάτων της Καινής Διαθήκης, της Αποκάλυψης, ερωτήσεις - απαντήσεις.

Εγχειρίδια: Μακραντωνάκη-Φαραβά Μαρία, *Glossary of Theological Terms, English-Greek, Greek-English, 2nd edition*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Μακραντωνάκη-Φαραβά Μαρία, *English Theological Texts and Exercises. Κείμενα και Δοκίσεις με Αγγλικούς Θεολογικούς Όρους, PART II*, Εκδόσεις Υπηρεσίας Δημοσευμάτων Α.Π.Θ.

(Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραβά)

Ε' Εξάμηνο

501. Ερμηνεία Επιστολών του Αποστόλου Παύλου

Εισαγωγή στη δομή και το ιδεολογικό υπόβαθρο των παύλειων επιστολών. Εξηγητική ανάλυση τμημάτων της παύλειας γραμματείας. Σύνοψη παρουσίαση της παύλειας Θεολογίας, Χριστολογίας, εκκλησιολογίας, ανθρωπολογίας, σωτηριολογίας, σοματολογίας καθώς και των κοινωνιολογικών απόψεων (λογεία), με ειδική έμφαση στην ευχαριστιακή θεολογία, θεολογία του Σταυρού, τη σχέση του κορψαίου των αποστόλων με τον ιουδαϊσμό και την Π.Α.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης Ιωάννης, *Η Πρώτη Επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονίκεις*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

Βοήθημα: Βασιλειάδης Πέτρος, *Παύλος. Τοιμές στη Θεολογία του, Α'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

(Χ. Ατματζίδης)

502. Δογματική Α'. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας

Ιστορία της μορφολογικής αναπτύξεως των ορθόδοξων δογμάτων από τη βιβλική τους διατύπωση μέχρι την πιο αναπτυγμένη εκκλησιαστική τους μορφή. Ιδιότερη έμφαση δίνεται κυρίως στο Τριωδικό και το Χριστολογικό δόγμα. Η εξέταση της μορφολογικής αναπτύξεως των δογμάτων αυτών γίνεται σε στενή σχέση με την Ορθόδοξη πνευματική εμπειρία και ζωή.

Εγχειρίδιο: Μαρτζέλος Γεώργιος, *Η Χριστολογία του Βασιλείου Σελουκείας και η οικουμενική σημασία της*, Θεσσαλονίκη.

Κουρμπιλέδες Ιω., *Ρωμανοί Μελωδοί θεολογική Δόξα (Σύγχρονη ιστορικο-δογματική άποψη και ποιητική Θεολογία)*, Θεσσαλονίκη 2003. (Σύγγραμμα παλαιό).

Μαρτζέλος Γεώργιος, *Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας*, (Σημειώσεις).

(Ι. Κουρμπιλέδες)

505. Εισαγωγή στην Ποιμαντική

Περί μεθόδολογίας της ποιμαντικής στην εκκλησιαστική παράδοση. Βασικές συντεταγμένες του ποιμαντικού έργου. Η θεία οικονομία ως βάση της ποιμαντικής. Θεραπευτική ποιμαντική. Ακρίβεια και οικονομία στην Εκκλησία. Ο μυστηριακός χαρακτήρας της ποιμαντικής και οι οικουμενικές της διαστάσεις.

Εγχειρίδιο: Καλλιακιάμνης π. Βασίλειος, *Μεθολογικά πρότερα της Ποιμαντικής. Λεντίω ζωννόμενοι*, I, εκδόσεις Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005.

Καλλιακιάμνης π. Βασίλειος, *Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της Ποιμαντικής. Λεντίω ζωννόμενοι II*, Θεσσαλονίκη, 2005.

(π. Β. Καλλιακιάμνης)

503. Λειτουργική

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική Θεολογία και Θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσεγγίση ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι αρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διαταγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στα πλαίσια του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Εγχειρίδιο: Σκαλτσής Παναγιώτης, *Λειτουργικές Μελέτες, Τόμοι Α' - Β'*.

Βοήθημα: Φουντούλης Ιωάννης, *Κείμενα Λειτουργικής, τόμος Γ'. Αι θεία Λειτουργία*.

(Π. Σκαλτσής)

504. Ποιμαντική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Η Λειτουργική Παράδοση στον Αλέξανδρο Παπαδιαμαντή, β' έκδοση*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

Βοήθημα: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Προτάσεις Ποιμαντικής Θεολογίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Αν. Κεσελόπουλος)

ΣΤ' Εξάμηνο

605. Διαθρησκευτικός Διάλογος

Κοινή χριστιανική μαρτυρία. Οικουμενικός και διαθρησκευτικός διάλογος. Ορθόδοξες προϋποθέσεις. Βασικές κατευθυντήριες γραμμές του διαθρησκευτικού διαλόγου του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών.

Βασικές αρχές για τη διεξαγωγή ορθού και δημιουργικού διαλόγου μεταξύ της χριστιανικής διδασκαλίας και των σύγχρονων μεγάλων θρησκειών του κόσμου. Σημεία συγκλίσεως και αποκλίσεως των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας. Προϋποθέσεις και όροι για την έναρξη ενός σύγχρονου διαθρησκευτικού διαλόγου.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *Ενότητα και χριστιανική μαρτυρία*, εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2007.

Βοήθημα: Ζιάκας Γρηγόριος, *Ζώντας αρμονικά με ανθρώπους διαφορετικής πίστης. Θρησκευολογικά Μελέτηματα, Τόμος Α'*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Π. Βασιλειάδης - Α. Ζιάκα)

602. Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων

Η σλαβική εκκλησιαστική γραμματεία στα πρώτα χρόνια (από τον 9^ο αιώνα) αποτελεί πιστή αντιγραφή και μετάφραση της βυζαντινής εκκλησιαστικής γραμματείας. Παράλληλα και η γενικότερη σλαβική γραμματεία και φιλολογία επιρεάζεται από την ελληνική σκέψη και τις κατά καιρούς μεταβολές στον ιδεολογικό και πνευματικό χώρο του Βυζαντίου. Αυτή η εξέλιξη της σλαβικής γραμματείας, από την εφεύρεση της σλαβικής γραφής μέχρι τα υστεροβυζαντινά χρόνια, παρουσιάζεται με κείμενα και σχόλια, αποτυπώνοντας έτσι και την πνευματική εξάρτηση του Σλαβικού κόσμου από το προηγμένο Βυζάντιο.

Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης Ιωάννης, *Σελίδες από την Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων*. Θεσσαλονίκη 2004.

(Η. Ευαγγέλου)

603. Δογματική Β' Εισαγωγή στη Θεολογική Γνωσιολογία

Πρόκειται για την εξέταση των γνωσιολογικών προπροθέσεων της Ορθόδοξης δογματικής διδασκαλίας σε συνάρτηση με τη σχολαστική και γενικότερα τη δυτική θεολογία και παράδοση.

Εγχειρίδιο: Μαρτζέλος Γ., *Εισαγωγή στην Ορθόδοξη Δογματική Θεολογία*, (υπό έκδοση).

Βοήθημα: Μαρτζέλος Γ., *Ουσία και Ενέργεια του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειο*, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Γ. Μαρτζέλος)

606. Οικουμενική Κίνηση

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων, που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε. αλλά και στην ιστορική διαδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικουμενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Εγχειρίδιο: Μαρτσούκας Νίκος, *Οικουμενική Κίνηση, Ιστορία - Θεολογία*, εκδόσεις Π. Πουρνάρης, (Σύγγραμμα παλαιό).

Βοήθημα: Τσομπανίδης Στυλιανός, *Η Διακήρυξη «Dominus Iesus» και η οικουμενική σημασία της. Από το οικουμενικό άνωγμα στην εκκλησιολογική αποκλειστικότητα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*, εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη 2003, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Στ. Τσομπανίδης)

604. Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και θρησκεία. Από τις απαρχές του Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμικευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλληλεγγύη και Χριστιανισμός, Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναικεία και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Εγχειρίδιο: Πέτρον Ιωάννης, *Χριστιανισμός και Κοινωνία*, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ιω. Πέτρον - Ν. Παπαγεωργίου)

607. Ομιλητική

Παρουσιάζεται η διαχρονική επικράτηση της Ρητορικής Τέχνης στη γενική παιδεία του προχριστιανικού κόσμου, η παντοδυναμία της κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους και η τοποθέτηση των Πατέρων του 4^{ου} αιώνα απέναντι στα προστάγματα της. Σημειώνεται η απουσία ομιλητικών εγχειριδίων κατά τους Βυζαντινούς χρόνους, η τάση να μιλούνται οι μεταγενέστεροι ομιλητές τα παλαιότερα πρότυπα και η συνάντηση της ελληνοφώνης ρητορικής παράδοσης με τη λατινόφωνη κατά τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Επίσης παρουσιάζονται οι δυσχερείες κατανόησης της λατινικής γλώσσας, λόγω της παραωχλημένης μορφής του γλωσσικού κώδικά της.

Εγχειρίδιο: Κούκουρα Δήμητρα, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική, Διαχρονική μελέτη*, εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Κούκουρα Δήμητρα, *Εκκλησία και Γλώσσα - Επικοινωνιακή προσέγγιση*, εκδόσεις Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Κούκουρα)

Ζ' Εξάμηνο**706. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης**

Το μάθημα ξεκινά με την έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού έτσι όπως παρουσιάζονται στην Παλαιά Διαθήκη. Ακολουθεί η αποκάλυψη του ονόματος του Θεού στον άνθρωπο και η θεολογία της δημιουργίας. Οι ισραηλιτικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, είναι το επόμενο θέμα. Ακολουθεί μια σειρά από θεολογικές έννοιες και προβληματισμούς: αγγελολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του Μεσσία, της αιμαρίας. Η θεολογία κλείνει με την εσχολογία στην Παλαιά Διαθήκη και τη θεολογία του ναού.

Εγχειρίδια: Καϊμάκης Δημήτριος, *Θέματα Παλαιαδιαθηκικής Θεολογίας*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

Καϊμάκης Δημήτριος, *Ο Ναός του Σολομώντα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

701. Ερμηνεία της Ιωαννείου Γραμματείας

Γενική εισαγωγή στην Ιωάννεια γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη). Κεντρικές θεολογικές έννοιες του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου και ερμηνεία περι-

κόπων κατ' επιλογίην. Ανάλυση θεματικών αξόνων της Αποκάλυψης. Σύντομη ερμηνεία όλης της Αποκάλυψης.

Εγχειρίδιο: Αγουρίδης Σάββας, *Το κατά Ιωάννην Ευαγγέλιο, Α' και Β' Τόμοι*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

Βοήθημα: Λαμπάκη Σ. Γ., *Οι Επτά Αστéρες της Αποκαλύψεως*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

(π. Ιω. Σκιαδαρέσης)

702. Δογματική Γ' Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστεως

Ακριβής έκθεση του περιεχομένου της Ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη. Συνεξετάζονται οι ιστορικοί και πνευματικοί παράγοντες του χώρου όπου διαμορφώθηκε η διατύπωση των δογμάτων (πολιτική, φιλοσοφία, τέχνη κ.ά.). Ο άξονας είναι τα δόγματα και τα σύμβολα. Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των σπουδαστών στην ορθόδοξη πνευματικότητα και στον τρόπο της λόγιας γνώσης του δόγματος.

Εγχειρίδιο: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Κάλλος το Άγιον. Προλεγόμενα στη φιλόκαλη αισθητική της Ορθοδοξίας*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2004, (Σύγγραμμα παλαιό).

Βοήθημα: Μασούκας Νικόλαος, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β' Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστεως σε αντιπαράθεση με τη Δυτική Χριστιανοσύνη*. εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1992, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Χρυσ. Σταμούλης)

704. Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική

Το μάθημα περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

α) Διδασκαλία που βασίζεται στο σύνολο των 12 κεφαλαίων του σχετικού συγγράμματος.

Προτάσσεται η προσέγγιση και τεκμηρίωση της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής ως επιστημονικού κλάδου, οι σχέσεις τους με παρεμφερείς επιστημονικούς κλάδους, καθώς και όλο το πλαίσιο προβληματισμών γύρω από το θέμα.

Στη συνέχεια επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση της Κατηχητικής και της Χριστιανικής Αγωγής από τον βιβλικό ακόμη χώρο μέχρι και τις σημερινές εκφράσεις τους μέσα στο Χριστιανισμό, σε Δύση και Ανατολή, με ιδιαίτερη έμφαση στον ελλαδικό χώρο.

Η μεθοδολογία στην έρευνα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα και τα σύγχρονα προβλήματα της επιστήμης - με σαφείς αναφορές στο υλοκείμενό της, στους φορείς αλλά και στους θεσμούς που την υπηρετούν - θα συμπληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου.

Τέλος, η σύνδεση του γεγονότος της Κατήχησης και της Χριστιανικής αγωγής με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως τα μέσα ενημέρωσης, με άλλους τομείς της αγωγής, όπως η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκευτική αγωγή, η ειδική αγωγή, σκοπό έχουν να συνθέσουν την ολοκληρωμένη και πραγματική διάστασή της, αλλά και τις προοπτικές και τις δυνατότητες προσφοράς στο σύγχρονο παιδαγωγό.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*. β' έκδοση.

(Ι. Κογκούλης)

β) Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση των Κατηχέσεων του Αγίου Κυρίλλου Ιεροσολύμων. Η πραγματέυση του θέματος γίνεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο, μετά από μια σύντομη αναδρομή στο κατηχητικό έργο της Εκκλησίας μέχρι και τον Δ' αιώνα, διερευνώνται τα πλαίσια του κατηχητικού έργου του Κυρίλλου από πλευράς κοινωνικο-οικονομικής και λειτουργικο-θρησκευτικής κατάστασης των ακροατών του. Στο δεύτερο εκτιθενται οι βασικοί παράγοντες θεολογικοί και παιδαγωγικοί, τους οποίους ο Κύριλλος έλαβε υπόψη για την διάρθρωση του περιεχομένου και για τη μεθοδολογία της διδασκαλίας του. Στο τρίτο, τέλος, κεφάλαιο αναφέρονται οι προϋποθέσεις και τα καθήκοντα των ακροατών του Κυρίλλου καθώς και οι ιδιαίτεροι ρόλοι του ρόλου ως διδασκάλου.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Οι Κατηχήσεις του Κυρίλλου Ιεροσολύμων (Ψυχοπαιδαγωγική Προσέγγιση)*, β' έκδοση, εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

(Χρ. Βασιλόπουλος)

γ) Ασκήσεις δύο ειδών: 1) Παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Γυμνάσια και Λύκεια και 2) εξέταση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

(Άσκηση: Χ. Βασιλόπουλος - Δ. Λάπτας - Β. Μητροπούλου και αποσπασμένοι θεολόγοι)

703. Δογματική Δ' Συμβολική Θεολογία

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής

Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επιστημονήσει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τες στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη πραγματική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία προβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Εγχειρίδιο: Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Η Σωτηριολογία του Λουθήρου, Συμβολή στη μελέτη της Θεολογίας του Λουθήρου από Ορθόδοξη άποψη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999, (Σύγγραμμα παλαιό).

Βοήθημα: Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Η ικανοποίηση της Θείας Δικαιοσύνης κατά τον Άνελομο Καντεβρούβας: Θεολογική Προσέγγιση από ορθόδοξη άποψη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1995, (Σύγγραμμα παλαιό).

Τσελεγγίδης Δημήτριος, *Δυτική Θεολογία και Πνευματικότητα*, (Σημειώσεις), (Δ. Τσελεγγίδης)

705. Εισαγωγή στην Ηθική

Αναλύονται η έννοια, η μεθοδολογία και η σύγχρονη προβληματική της Ηθικής. Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο οδηγείται η Ηθική στη διατύπωση των αξιολογικών κρίσεων της και παρουσιάζεται αναλυτικότερα η σύγχρονη οικολογική κρίση. Σκοπός του μαθήματος είναι να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την προβληματική της Ηθικής και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Γίνεται σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης Γεώργιος, *Ηθική Ι*, Εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Μαντζαρίδης Γεώργιος, *Κείμενα Πατερικής Ηθικής*, (Ν. Παπαγεωργίου)

Η' Εξάμηνο

801. Θεολογία της Καινής Διαθήκης

Παρουσίαση της χριστολογικής, εκκλησιολογικής, κοσμολογικής, ανθρωπολογικής, σωτηριολογικής και εσχολογικής διδασκαλίας της Καινής Διαθήκης.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Π., *Βιβλικές ερμηνευτικές μελέτες*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988.

Βοήθημα: Lohse E., *Επίτομη Θεολογία της Καινής Διαθήκης* (μετ. Σ. Αγουρίδης), εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 42002.

(Π. Βασιλειάδης)

802. Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτεταγμένα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απνομιή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλόθρησκους.

Εγχειρίδιο: Ακανθόπουλος Πρόδρομος, *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικών Νόμων*, εκδόσεις Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 1991.

Βοήθημα: Ιακώβου αρχιμ., *Βακτηρία Αρχιερέων, 1645*, τ. Α', Β', Γ', εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

(Ν. Μαργιώρος)

803. Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το μάθημα έχει δύο σκέλη. Στο πρώτο αναπτύσσονται τα εξής θέματα: Παιδαγωγική θεμελίωση του μαθήματος. Η ιδιαιτερότητα που αυτό παρουσιάζει. Σύγχρονες προσεγγίσεις ως προς τους σκοπούς και το περιεχόμενο. Μεθοδολογία διδασκαλίας. Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Το δεύτερο σκέλος καλύπτεται από πρακτικές ασκήσεις δύο ειδών: α) παρακολούθηση και κριτική διδασκαλιών σε Υμνάσια και Δύκεια και β) εξέταση των φοιτητών κατά ομάδες μέσα στη Σχολή.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*, εκδόσεις Βάνιας.

Βοήθημα: Μητροπούλου Βασ., *Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών*.

Άσκηση: Βασιλόπουλος Χ. - Λύπτας Δ. - Μητροπούλου Β. και αποσπασμένοι θεολόγοι.

(Χ. Βασιλόπουλος - Β. Μητροπούλου)

804. Χριστιανική Ηθική

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματα της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατακόρυφη διάστασή της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρωπίνης υπέρθεσης.

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης Γεώργιος, *Χριστιανική Ηθική, II*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Α. Κεσελόπουλος - π. Β. Καλλιακμάνης)

805. Σημειολογία του σύγχρονου πολιτισμού

Έννοια του πολιτισμού και της κουλτούρας. Θεωρίες για την εξέλιξη του πολιτισμού. Βασικές διαφοροποιήσεις με το πέρασμα από την παραδοσιακή στη μοντέρνα κοινωνία. Χαρακτηριστικές τομές του μοντέρνου. Μεταμοντερνισμός και μεταμοντέρνες θεωρίες. Παγκοσμιοποίηση, ύστερη νεωτερικότητα, τοπικό πολιτισμοί. Αισιόδοξες και απαισιόδοξες θεωρήσεις του σύγχρονου κόσμου. Ηθική, επιστήμη και τεχνολογία. Ανθρώπινη ανάπτυξη και περιβάλλον. Πολυπολιτισμικότητα και πολιτιστική ετερότητα. Διαπολιτισμικός διάλογος. Το φαινόμενο του θρησκευτικού φονταμενταλισμού. Θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία. Η θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία. Η Ευρωπαϊκή κουλτούρα και το ζήτημα των αξιών. Η Ορθόδοξη θεολογία σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Η θρησκεία ως ιδιωτική και κοινωνική υπόθεση.

Εγχειρίδιο: Πέτρου Ιωάννης, *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*.

Βοήθημα: Πέτρου Ιωάννης, *Πολυπολιτισμικότητα και θρησκευτική ελευθερία*, εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 2003.

(Ιω. Πέτρου)

Δ. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξάμηνων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας.

Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Οι φοιτητές που εγγράφονται στο γ' εξάμηνο σπουδών (από κατάταξη ή μετεγγραφή από ΑΕΙ εξωτερικού) δικαιούνται να δηλώνουν μέχρι 4 και οι επί πτυχίου μέχρι 5 μαθήματα για κάθε εξάμηνο (απόφαση Δ. Σ.).

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Κάθε ένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξάμηνων χειμερινού και εαρινού.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

A. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Μύθος και τελετουργία στη μελέτη της Αρχαίας Ελληνικής Θρησκείας
 Εγχειρίδιο: McCutcheon Russel, *Κατασκευάζοντας τη Θρησκεία*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Braun Willi - McCutcheon Russel, *Εγχειρίδιο Θρησκειολογίας*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής)

2. Αρχέγονη Θιβητική Θρησκεία και Θιβητικός Βουδισμός

Εγχειρίδιο: Ζιάκας Γρ., *Θιβητ. Αρχέγονη Θρησκεία και Λαμαϊκός Βουδισμός*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

(Α. Ζιάκας)

3. Χριστιανική ανθρωπολογία, ανθρώπινη σεξουαλικότητα και βιβλική σωτηριολογία

Το μάθημα θα παρουσιάσει τις σύγχρονες τάσεις της βιβλικής επιστήμης σε θέματα σωτηριολογίας, ανθρωπολογίας και ανθρώπινης σεξουαλικότητας. Μετά τη δεκαετία του '70 οι ερμηνευτές προσπαθούν να απαντήσουν σε μια σειρά από φλέγοντα θεολογικά και κοινωνικά ζητήματα, όπως η ολιστική κατανόηση της σωτηρίας, η θέση των δύο φύλων στην κοινωνία και την εκκλησία, το ανθρώπινο σώμα, η σεξουαλικότητα, ο σεξουαλικός προσανατολισμός (ομοφυλοφιλία κ.λπ.), σε συνάρτηση πάντα με τη χριστιανική σωτηριολογία. Η προσέγγιση των θεμάτων θα γίνει με βάση την ερμηνευτική ανάλυση βιβλικών κειμένων (κυρίως των Επιστολών Α' προς Κορινθίους και προς Εβραίους).

Εγχειρίδιο: Γκουτζιούδης Μ., *Ιαβηλαίο Έτος, Μελέτισεδέκ και η προς Εβραίους Επιστολή. Συμβολή στη διαμόρφωση της χριστιανικής σωτηριολογίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Π. Βασιλείδης)

4. Η Ιστορία του κειμένου της Κανής Διαθήκης

Εγχειρίδιο: Καραβιδόπουλος Ι., *Βιβλικές μελέτες δ'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

Βοήθημα: Σκιαδαρέσης π. Ι., *Η Αποκάλυψη του Ιαβάνη, Ερμηνευτικά και θεολογικά μελετήματα δ'*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

(π. Ι. Σκιαδαρέσης)

5. Η καθημερινή ζωή στο αρχαίο Ισραήλ

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δ., *Οι θεοί της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

6. Ενώχ και Ιουδαϊκή Εσχατολογία

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δ., *«Τα Ελόχμη δεν θα ταραχθούν εις τον αιώνα...» Ζητήματα Παλαοδιαθηκικής και Μεσοδιαθηκικής Τραυματείας*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

Βοήθημα: Καϊμάκης Δ., *Ιουδαϊκή αποκαλυπτική Τραυματεία και η Θεολογία της*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

(Δ. Καϊμάκης)

7. Βιβλική Ιστορία και Αρχαιολογία

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μ., *Πηγές της Ιστορίας της Παλαιστίνης (Θ' π.Χ. αι.)*, εκδ. Επικεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Κωνσταντίνου)

8. Ο Προφήτης Αμώς

Στόχος του μαθήματος είναι να παρουσιάσει μια σημαντική στιγμή της ιστορίας της βιβλικής προφητείας. Το προφητικό φαινόμενο που πρωτοεμφανίστηκε στο Ισραήλ τον 10^ο π.Χ. αιώνα εισέρχεται με την εμφάνιση του Αμώς ως προφήτη κατά τον 8^ο π.Χ. αιώνα στην κάσκη του φάση. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αναλυθούν με βάση την ιστορικοκριτική μέθοδο ερμηνείας 15 συνολικά περικοπές από το έργο του Αμώς που έχουν ως κοινό θέμα τους τη σχέση του Θεού με διάφορους λαούς.

Εγχειρίδιο: Κωνσταντίνου Μ., *Ο Προφήτης της Δικαιοσύνης. Ερμηνευτική ανάλυση προφητειών από το βιβλίο του Αμώς*, εκδόσεις Επικεντρο, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Κωνσταντίνου)

9. Ιστορία του Βιβλικού Ισραήλ.

Εγχειρίδιο: Gunneweg A., (μετ. Ιω. Μούρτζιος), *Η Ιστορία του Ισραήλ έως την εξέγερση του Βαρ-Κοχβά*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1997.

Βοήθημα: Μούρτζιος Ι., *Η Παλαιά Διαθήκη. Διάγραμμα περιεχομένου των Ιστορικών Βιβλίων*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Μούρτζιος)

10. Γλώσσα της Βίβλου και Γλώσσα των Πατερικών Κειμένων

Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικήτα Άννα, *Το κύρος των Πατέρων της Εκκλησίας. Μια ανέκδοτη επιστολική πραγματεία*, ΦΘΒ 42, Θεσσαλονίκη 2000.

(Αν. Κόλτσιου-Νικήτα)

11. Θέματα Παύλειας Θεολογίας

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετασθούν βασικές έννοιες και θέματα από τη Θεολογία του Απ. Παύλου, όπως η «δόξα Κυρίου» και τα προφητικά αξιώματα των Μωϋσή και Παύλου, μέσω των οποίων θα φανεί η εξέλιξη της θεολογικής σκέψης του Αποστόλου Παύλου.

Εγχειρίδιο: Ατματζίδη Χ., *Η έννοια της Δόξας στην Παύλεια Θεολογία*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

(Χ. Ατματζίδης)

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

12. Θέματα από την Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου

Εγχειρίδιο: Νανάκης Ανδρ., *Οικουμενικό Πατριαρχείο Νεώτερα Ιστορικά, Τόμος Β'*, εκδόσεις University, 2004.

Βοήθημα: Σταματόπουλος Δ., *Μεταρρύθμιση και Εκκοσμίκευση. Προς μια ανασύνθεση της ιστορίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου τον 19^ο αι.*, εκδόσεις Αλεξάνδρεια, 2003.

(Ανδρ. Νανάκης)

13. Μνημειακή Τοπογραφία της Θεσσαλονίκης (Μέρος Α', 4^{ος}-8^{ος} αι.)

Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευ-

νες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 4^ο μέχρι και τον 8^ο αιώνα. Πλαισίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.

Εγχειρίδιο: Τριβυζαδάκη Αγγελική, *Θεομητορική εικονογραφία. Η παιδική ηλικία*, Θεσσαλονίκη 2005 και επλεγμένη βιβλιογραφία προς εκπόνηση εργασιών.

(Μ. Καζαμία-Τσέρνου)

14. Θέματα ερμηνείας της Βυζαντινής Τέχνης, (Μέρος Β', 8^{ος} - 15^{ος} αι.)

Εγχειρίδιο: Αντωνοπούλου-Τρεχλή Ζ., *Από την αρχαία ελληνική πόλιν στη βυζαντινή οικουμένη*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 2004.

(Μ. Καζαμία - Τσέρνου)

15. Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης

Παρέχονται στοιχεία Βιβλιοθηκονομίας και Αρχαιονομίας, με ιδιαίτερη αναφορά στη Βίβλο και τα θεολογικά βιβλία. Εξετάζονται τα χαρακτηριστικά και τα στάδια της επιστημονικής έρευνας. Εκτίθενται η διαδικασία συγκεντρώσεως και αξιολογήσεως του υλικού, καθώς και η αρχιτεκτονική δομή και σύνταξη της μελέτης.

Εγχειρίδιο: Μεταλληνός Γεώργιος Δ., *Εγκόλπιον επιστημονικής έρευνας, γ' έκδοση*, Αθήνα 1998.

(Ν. Κρουσουλούδης)

16. Η Μεσαιωνική Δύση

Εγχειρίδιο: Le Goff J., *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δύσης*, Θεσσαλονίκη 1993.

Βοήθημα: Τσιρπανλής Ζαχαρίας Ν., *Η Μεσαιωνική Δύση (5^{ος} - 15^{ος} αι.)*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Φ. Ιωαννίδης)

17. Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως (Α', μέχρι τον 10^ο αι.)

Εγχειρίδιο: Γεδεών Μ., *Πατριαρχικοί Πίνακες*.

(Ευ. Αμοιρίδου)

18. Εκκλησία και Κοινωνία στην Αρχαία Ρωσία

Εγχειρίδιο: Μαλιγκούδη Γιάννα, *Ιστορία της Ρωσίας Α'. Η Ρωσία του Κιέβου (9^{ος} - 1240)*, εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ελ. Οικονόμου)

19. Τομές και συνέχειες στην Ιστορία της Ρωσικής Θεολογίας
Εγχειρίδια: Φλορόφοβα Γ., Σταθμοί της Ρωσικής Θεολογίας, Θεσσαλονίκη 1986.
Spidlik T., *Η πνευματικότητα του Ανατολικού Χριστιανισμού*, Συστηματικό εγχειρίδιο.
(Ε. Οικονόμου)
20. Το Αυτοκέφαλο των Σλαβικών Εκκλησιών
Εγχειρίδιο: Ταρνανίδης Ιω., *Θεωρία και πράξη στην ιστορική εξέλιξη του Αυτοκεφάλου των Σλαβικών Εκκλησιών*, Θεσσαλονίκη 2006.
(Η. Ευαγγέλου)
21. Η εικόνα των Σλάβων στις μεσαιωνικές ελληνικές πηγές Α'
Εγχειρίδιο: Τυχιάος Α.-Α., *Βυζάντιο, Σλάβοι, Άγιον Όρος*, Θεσσαλονίκη 2006.
Βοήθημα: Καρυγιαννώνουδου Ι., *Πηγαί της Βυζαντινής Ιστορίας*, Θεσσαλονίκη 1987.
(Η. Ευαγγέλου)
22. Πατρική θεώρηση των σχέσεων Ρώμης-Κωνσταντινούπολης
Εγχειρίδια: Αραμπατζής Χρ., *Η Ορθόδοξη αντιρρητική γραμμάτεια το 13^ο αι.*
Αραμπατζής Χρ., *Εκκλησιαστικοί συγγραφείς και κείμενα του 12^{ου} - 14^{ου} αι.*
(Χρ. Αραμπατζής)
23. Δοκητικοί Πατέρες της Ανατολής
Εγχειρίδια: π. Φλορόφοβα Γ., *Οι Βυζαντινοί ασκητικοί Πατέρες*.
Spidlik Tomas, *Η πνευματικότητα του Ανατολικού Χριστιανισμού*.
(Χρ. Αραμπατζής)
24. Πατρική ερμηνευτική και σύγχρονος κόσμος
Εγχειρίδια: Τσάμης Δ., *Οι Ορθόδοξοι Αδελφότητες (3^{ος} - 20^{ος} αι.)*, Θεολογία και κόσμος σε διάλογο, εκδόσεις Π. Πορναράς.
(Χρ. Αραμπατζής)
25. Μοναχισμός και Δοκητική Γραμματεία στην Ανατολή και τη Δύση Α' (πρώτη χύματσια)
Εγχειρίδια: Φλορόφοβα Γ., *Δημιουργία και απολύτωση*.

- Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Σύλλογη Παλαστινής και Συριακής Αγιολογίας, εκδόσεις Πορναράς.
(Π. Υφαντής)
26. Αγιολογικά κοινάσματα από τη Δογοτεχνία (η περίπτωση του Ν. Καζαντζάκη και του Φ. Ντροστογιέφσκι)
Εγχειρίδια: Υφαντής Π. Αρ., «*Ηρώας συνάγμα κι άγιος*», *Το ανθρωπολογικό ιδεώδες του Νίκου Καζαντζάκη και ο Φραγκίσκος της Ασίλης*, Π.Ε.Κ., Ηράκλειο 2007.
Μπερδύγιεφ Ν., *Το πνεύμα του Ντροστογιέφσκι*, εκδόσεις Πορναράς.
(Π. Υφαντής)
27. Εισαγωγή στη μεταβυζαντινή ζωγραφική (1450-1600)
Εγχειρίδιο: Γαρίδης Μ., *Μεταβυζαντινή Ζωγραφική (1450-1600)*. Η εντομία ζωγραφική μετά την πτώση του Βυζαντίου στον Ορθόδοξο Κόσμο και στις χώρες υπό ξένη κυριαρχία, εκδόσεις Σπανός, Αθήνα 2007.
(Γλ. Χατζιδάκη)
- Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
28. Παραφιλολοσοφία, παραθεολογία και ακαδημαϊκή ευθόνη
Εγχειρίδιο: Μαρτζέλιος Γ., *Ορθόδοξο δόγμα και θεολογικός προβληματισμός. Μελέτηματα δογματικής Θεολογίας, Τόμοι Α' - Β' - Γ'.*
Βοήθημα: Μαρτζέλιος Γ., *Ουσία και Ενέργεια του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειον*.
(Γ. Μαρτζέλιος)
29. Η Ορθόδοξη Σωτηριολογία - Ανθρωπολογικές προϋποθέσεις της
Εγχειρίδιο: Τσελεγγίδης Δ., *Χάμη και Ελευθερία κατά την Πατρική Παράδοση του 14^{ου} αιώνα*, (Σύγγραμμα παλαιό).
Βοήθημα: π. Khalil Jack, *Δικαίωση - Καταλλαγή - Τελική Κρίση στην προς Ρωμαίους Επιστολή*, Συμβολή στην Παύλεια Σωτηριολογία, Θεσσαλονίκη 2004, (Σύγγραμμα παλαιό).
(Δ. Τσελεγγίδης)

- 30. Ενόνιμος, Ιστορικοφιλοσοφική και θεολογική προσέγγιση**
Εγχειρίδιο: *Ελληνική Πατρολογία, Τόμ. 45 (ΚΕΠΕ), Γρηγόριος Επισκοπος Νύσσης Β',* Αθήνα 1989, J. P. Migne, (Σύγγραμμα παλαιό).
- Βοήθημα: Ρωμανίδης π. Ιω., *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθόδοξου Καθολικής Εκκλησίας, Τόμ. Α' - Β',* εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999³, (Σύγγραμμα παλαιό).
- (Λ. Σιάσος)
- 31. Περί Χρόνου και Δημιουργίας, Ιστορικοφιλοσοφική και θεολογική προσέγγιση**
Εγχειρίδιο: Migne J.P., *Ελληνική Πατρολογία, Τόμ. 29 (ΚΕΠΕ), Βασίλειος ο Μέγας,* Αθήνα 2002, (Σύγγραμμα νέο).
- Βοήθημα: Σιάσος Λάμπρος Χρ., *Η ενάργεια των πραγμάτων,* εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1994, (Σύγγραμμα παλαιό).
- (Λ. Σιάσος)
- 32. Θεολογία και Κινηματογράφος: Έρωτας και Θάνατος**
Εγχειρίδιο: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Κυρίλλου Αλεξανδρείας Περί της Ενανθρωπήσεως του Μονογενοῦς,* εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», Θεσσαλονίκη 2000, (Σύγγραμμα παλαιό).
- Βοήθημα: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Θεοτόκος και Ορθόδοξο Δόγμα, β' έκδοσης,* εκδόσεις «Το Παλίμψηστον», Θεσσαλονίκη, 2002, (Σύγγραμμα παλαιό).
- (Χρ. Σταμούλης)
- 33. Νεότερες τάσεις στη δυτική θεολογική έκφραση**
Εγχειρίδιο: Rozino Gibellini, *Η Θεολογία του Εικοστού αιώνα, Μετάφραση Π. Υφαντής,* εκδόσεις Άρτος Ζωής, Αθήνα 2002, (Σύγγραμμα παλαιό).
- Βοήθημα: Ματσούκας Ν., *Προτεσταντισμός,* Θεσσαλονίκη 1995, (Σύγγραμμα παλαιό).
- (Ι. Κουρεμπτελής)
- 34. Οικουμενικά παραδείγματα στην Ιστορία της Εκκλησίας και η Θεολογία του Νεοχαλκηδονισμού**
Εγχειρίδιο: Κουρεμπτελής Ι., *Οικουμενικά παραδείγματα στην Ιστορία της Εκκλησίας, Τόμος Α',* Θεσσαλονίκη 2002, (Σύγγραμμα παλαιό).

- Βοήθημα: Κουρεμπτελής Ιω., *Ο Νεοχαλκηδονισμός: Δογματικό σημείο δογματικής διαίρεσης,* Θεσσαλονίκη 2003, (Σύγγραμμα παλαιό).
- (Ι. Κουρεμπτελής)
- 35. Εκκλησιολογία και Ηθική στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών**
Εγχειρίδιο: Νικολόπουλος Ιω., *Οι θέσεις των Ορθόδοξων Εκκλησιών στα κείμενα της Αίμα,* εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006, (Σύγγραμμα νέο).
- (Στ. Τσομπανίδης)
- 36. Ορθοδοξία και Οικουμένη**
Εγχειρίδιο: Ματσούκας Νίκος, *Οικουμενική Θεολογία,* εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.
- Τσέτσης Γεώργιος Π., *Οικουμενικά Ανάλεκτα, Συμβολή στην Ιστορία του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών,* εκδόσεις Τέρτιος, Κατερίνη 1987.
- (Στ. Τσομπανίδης)
- Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**
- 37. Το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση**
Διερευνά τη θέση της θρησκευτικής γενικότερα αγωγής και ειδικότερα του μέρους των Θρησκευτικών στην όλη εκπαιδευτική πολιτική που εφαρμόστηκε κατά το πρόσφατο παρελθόν, τα αναλυτικά προγράμματα του μαθήματος των Θρησκευτικών που ισχύσαν κατά διαστήματα στη Μέση Εκπαίδευση, καθώς και τα διδακτικά βιβλία που χρησιμοποιήθηκαν. Τέλος ασχολείται με το διδακτικό προσοπικό που άμεσα ή έμμεσα υπηρέτησε το μάθημα των Θρησκευτικών.
- Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Το μάθημα των Θρησκευτικών στη Μέση Εκπαίδευση, Τόμοι Α' - Β',* εκδόσεις Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 1993.
- Βοήθημα: Τσάγκας Δημήτριος, *Η Ορθόδοξη χριστιανική αγωγή στο εκπαιδευτικό έργο του Ιωάννη Καποδίστρια.*
- (Ι. Κογκούλης)
- 38. Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση**
Ασχολείται με τη σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και ό,τι αυτό συνεπάγε-

ται από κοινωνιολογικής, ψυχολογικής και παιδαγωγικής σκοπιάς. Η εξέταση της σχολικής τάξης συντελείται κυρίως κάτω από το πρίσμα της λειτουργίας της τόσο σε επίπεδο κοινωνικοποίησης όσο και σε επίπεδο διδασκαλίας και μάθησης, και μάλιστα κάτω από το πρίσμα της ομαδοσυνεργατικής της μορφής.

Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην εσωτερική λειτουργία της ομάδας, τους μαθητές και τους δασκάλους ή καθηγητές σε πλήρη αντιστοιχία με τις παιδαγωγικές αρχές και την πραγματικότητα στο ελληνικό σχολείο.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης, *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Κυριακίδης, 1994.

(Ι. Κογκούλης)

39. Θρησκευτική αγωγή και αυτονομία παιδιού

Εξετάζει τη θρησκευτική αγωγή του αναπτυσσόμενου ατόμου υπό το πρίσμα της αυτονομίας του παιδιού στο χώρο της οικογένειας και του σχολείου. Ειδικότερα κατ' αρχάς διερευνά τη σχέση μεταξύ αγωγής και δογματισμού. Στη συνέχεια αναλύει την έννοια της προσωπικής και λογικής αυτονομίας στα πλαίσια της φιλελεύθερης αγωγής. Ακολουθεί εκτενής λόγος για τις μορφές της θρησκευτικής ανατροπής στο χώρο της οικογένειας, που είναι συμβατές με την προσωπική αυτονομία. Τέλος, αναφορικά με τη θρησκευτική αγωγή στο σύγχρονο σχολείο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προτείνεται η «απελευθερωτική θρησκευτική αγωγή», με βιωματικό τρόπο, η οποία λαμβάνει σοβαρά υπόψη τη θρησκευτική ορθά νοούμενη αυτονομία του παιδιού.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Θρησκευτική αγωγή και αυτονομία του παιδιού*.

Βοήθημα: Κότσης Αλέξανδρος, *Η διαθεματική διδασκαλία του μαθηματος των Θρησκευτικών στο ελληνικό σχολείο*, Θεσσαλονίκη 2006.

(Χ. Βασιλόπουλος)

40. Υμνογραφία και κήρυγμα

Εγχειρίδιο: Αλκιβιάδης Καλόβας, *Η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στην Ελλάδα νορθόδοξη Εκκλησία*, εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη.

(Δ. Κούκουρα)

41. Υμνολογία και ερμηνεία Δεσπορικών Κειμένων

Εγχειρίδιο: Τριμητιάς Παναγιώτης, *Εκλογή Ελληνικής Ορθόδοξου Υμνογραφίας*.

Βοήθημα: Παπαγιάννης π. Κωνσταντίνος, *Παρατηρήσεις και διορθώσεις εις το Τριώδιον*.

(Π. Σκαλτσής)

42. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Μουσική

Εγχειρίδιο: Γιαννόπουλος Εμμανουήλ, *Εισαγωγή εις το θεωρητικών και πρακτικών της Εκκλησιαστικής Μουσικής, Χορωμολύβου Χαρτοφύλακος*.

Βοήθημα: Παπαγιάννης π. Κωνσταντίνος, *Μουσικόν Μηολόγιον Ζ', Η', Θ'.* (Π. Σκαλτσής)

43. Διαλογική επικοινωνία και παιδαγωγική αγάπη στο σύγχρονο Διαπολιτισμικό Σχολείο

Η σχετιοδυναμική αγάπης και διαλόγου σε επιμέρους εκδηλώσεις διαλόγου. Η αμφίδρομη κίνηση της αγάπης, ήτοι η ανάγκη του «ἀγαπᾶν» και «ἀγαπᾶσθαι». Επιπτώσεις από τη στέρηση αγάπης στο παιδί, τον έφηβο, τον ενήλικο. Ενωσιολογική οριοθέτηση και δυναμική της αγάπης και της παιδαγωγικής αγάπης. Συστέστη παιδαγωγικής αγάπης με τη χριστιανική. Η μορφωτική δύναμη της παιδαγωγικής αγάπης. Η αφοσίωση στο παιδί. Πρόσωπα, στόχοι και προσδοκίες της αγάπης στην αγάπη. Το μάθημα των Θρησκευτικών ως κατεξοχὴν χώρος της αγωγής στην αγάπη.

Εγχειρίδιο: Λάππας Δημήτριος, *Διαλογική επικοινωνία και παιδαγωγική αγάπη στο σύγχρονο Διαπολιτισμικό Σχολείο*, εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη 2007.

Βοήθημα: Λάππας Δημήτριος, *Το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ουσιαστικά περιεχόμενα και διάταξη της διδασκίας ύλης*, εκδόσεις Π. Πουρνάρης, Θεσσαλονίκη 2000.

(Δ. Λάππας)

44. Ο Διάλογος και το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ο Σωκρατικός διάλογος. Ο βιβλικό-διαθηκικός, ο πατερικός και ο σύγχρονος παιδαγωγικός διάλογος. Η διαλογικότητα των περιεχομένων του θρησκευτικού μαθήματος. Το διαλογικό πρόσωπο δασκάλου και μαθητών. Οι σωστές διαπρωτικές σχέσεις. Οι αρχές λειτουργίας του διδακτικού διαλόγου. Κανόνες και τεχνικές της διαλογικής συζήτησης. Η εφαρμογή του διαλόγου και της ομαδικής διδασκαλίας στο θρησκευτικό μάθημα.

Εγχειρίδιο: Λάππας Δημήτριος, *Ο διάλογος και το μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Λάππας Δημήτριος, *Βασικές αρχές λειτουργίας του Διδακτικού Διαλόγου*.

(Δ. Λάππας)

45. Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο

Διερεύνηση των σχέσεων Εκκλησίας και Αυτοκρατορίας κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο μέσα από την αξιολόγηση των νέων κοινωνικών, πολιτικών και εκκλησιαστικών δεδομένων των αρχών του 4^{ου} αιώνα. Συστηματική μελέτη των διαδοχικών σταδίων που διέπουν τις σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την περίοδο πριν από την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Προσέγγιση της νέας αυτοκρατορικής θρησκευτικής πολιτικής και της αφετηριακής διαδικασίας μεταμόρφωσης της ειδωλολατρικής ρωμαϊκής Πολιτείας σε χριστιανική.

Εγχειρίδια: Μαγγιώρος Νικόλαος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δογματική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεια περίοδο*, εκδόσεις Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 2001.

Καραγιαννόπουλος Ιω., *Ιστορία του Βυζαντινού κράτους*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη.

(Ν. Μαγγιώρος)

46. Πηγές και θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και της εξελικτικής πορείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαϊκό πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Εγχειρίδιο: Μαγγιώρος Νικόλαος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δογματική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεια περίοδο*, εκδόσεις Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 2001.

Βοήθημα: Λουγγής Ιουστινιανός Σαββάτιος.

(Ν. Μαγγιώρος)

47. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στον πολιτιστικό και θρησκευτικό χώρο (Διατηρηματικό επιλεγόμενο)

Στόχος του μαθήματος:

Με το μάθημα επιδιώκεται οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν το κατάλληλο υπόβαθρο σε γνώσεις και δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν όταν αποφοιτήσουν να ιδρύσουν δική τους επιχείρηση ή να αναπτύξουν ατομικές επαγγελματικές δραστηριότητες (αυτο-απασχόληση) ή ως εργαζόμενοι σε οικονομικούς οργανισμούς να συμβάλουν στην ανταγωνιστικότητά τους (in-tra-entrepriseurship).

Περιεχόμενο:

(α) Ένα γενικό μέρος με τις βασικές θεματικές ενότητες για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και την ίδρυση, λειτουργία και τη διοίκηση μιας επιχείρησης (μικρού ή μεσαίου μεγέθους), (β) Φύλλα εργασίας, ασκήσεις, εφαρμογές (γ) Μελέτες ανάλυσης περιπτώσεων (δ) Σύνδεση με τις επιχειρήσεις (οργάνωση επισκέψεων σε οικονομικούς οργανισμούς).

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα διαμορφωθεί από τους διδάσκοντες.

(Αν. Καθηγήτρια Ευγενία Πετρίδου, Επ. Καθηγήτρια Ιορδάνης Φλωρόπουλος, Επ. Καθηγήτρια Ελεονώρα Καρασαββίδου, Επ. Καθηγήτρια Χρήστος Νεγκάκης, Επ. Καθηγήτρια Χαράλαμπος Σπαθής, Λέκτορας Εμμανουέλλα Πλακογιαννάκη)

(Υπεύθ. Ν. Μαγγιώρος)

48. Διδασκαλία των Θρησκευτικών με νέες τεχνολογίες

Το μάθημα επικεντρώνεται στο πως οι νέες τεχνολογίες εντάσσονται στην εκπαίδευση και πως η χρήση των μέσων αυτών διευκολύνει τη διδασκαλία και ενισχύει τη μάθηση. Παρουσιάζονται τρόποι εφαρμογής των υπολογιστών στη σχολική τάξη και διδασκαλίας των Θρησκευτικών με εκπαιδευτικό λογισμικό πολυμέσων. Ποιες αλλαγές φέρνουν στον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας εντός αλλά και εκτός του σχολείου και τι αλλάζει στη διδακτική και στη μαθησιακή διαδικασία. Επίδειξη εκπαιδευτικών λογισμικών και τρόπου χρήσης τους στην τάξη. Σύγχρονες θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας με υπολογιστές. Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα. Ο νέος ρόλος του θεολόγου - καθηγητή και του μαθητή.

Εγχειρίδιο: Μητροπούλου Βασιλική, *Σχεδιασμός και ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Λογισμικού για το Μάθημα των Θρησκευτικών*, εκδόσεις Κυριακίδης, Θεσσαλονίκη 2006.

(Β. Μητροπούλου)

E. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

49. Χριστιανισμός και Νεοελληνική Λογοτεχνία

Εξετάζεται και αναπτύσσεται η επίδραση του Χριστιανισμού, και μάλιστα της ορθόδοξης παραδόσεως, στη νεοελληνική λογοτεχνία και δίνεται έμφαση στα κείμενα των Παπαδιαμάντη, Μωραϊτίδη, Κόντογλου, Σφόρη, Πεντζίκη.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Από τον Παπαδιαμάντη στον Πεντζίκη. Ορθόδοξη Παράδοση και Νεοελληνική Λογοτεχνία*, εκδόσεις «Το Παλιόμυθιστον», Θεσσαλονίκη 2003.

(Α. Κεσελόπουλος)

50. Θεολογικά βιβλία της Τουρκοκρατίας

Εγχειρίδιο: Μαντζαρίδης Γ., *Οδοιπορικό Θεολογικής Ανθρωπολογίας*.

(π. Β. Καλιακμάνης)

51. Φύλο, Πολιτισμός, Θρησκεία

Εγχειρίδιο: Μιτσάκη Αναστασία, *Οι Γυναίκες του Γκόετο*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2005.

(Ιω. Πέτρου - Ν. Παπαγεωργίου)

52. Ψηφιακή διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς: Βάσεις Δεδομένων - Ψηφιακά αρχεία. Άσκηση: Access

Η προοπτική της διανυόμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδεδεικτικό στοιχείο αποτελούν το πολυάπλογο ερευνητικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον τόσο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και παγκόσμια. Αντικείμενα του μαθήματος:

Α. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων.

Β. Ψηφιακές συλλογές.

Γ. Ψηφιακά μουσεία.

Δ. Εισαγωγή στις Βάσεις Δεδομένων.

Ε. Πρόγραμμα Access.

ΣΤ. Θησαυρός Ελληνικής Γλώσσας (TLG).

[Διανεμονται εγχειρίδια].

(Ν. Μυριόνης)

53. Ψηφιακή Διαχείριση Πληροφορίας - Ψηφιακή Τοπογραφία - Ηλεκτρονικές Εκδόσεις

Άσκηση: Σχεδίαση Ιστοσελίδων (From Page). (ΕΡΓΑΣΙΑ).

Υλη: Το μάθημα αναφέρεται στη διαδικασία και μεθοδολογία παραγωγής εντύπων (διατρήτες, περιοδικά, βιβλία, κ.ά.) με τα σύγχρονα μέσα και τεχνολογίες. Αναπτύσσεται στη βάση της ακόλουθης διάρθρωσης:

1. Εισαγωγή στην πληροφορία και τη διαχείρισή της.
2. Τεχνικές διαχείρισης πληροφορίας.
3. Αρχές σχεδίασης εντύπου.
4. Υλοποίηση της μορφής εγγράφου: (α) ψηφιακά με χρήση Η/Υ, (β) ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου.

5. ΕΡΓΑΣΙΑ: εκπόνηση εφαρμοσμένης παραγωγής εντύπου στα πλαίσια του μαθήματος.

[Διανεμονται εγχειρίδια].

(Ν. Μυριόνης)

ΣΤ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ Γ' ΚΗΣ ΕΠΕΑΕΚ II

Επιστημονικός υπεύθυνος προγράμματος: Χρ. Βασιλόπουλος

Το Τμήμα Θεολογίας του Α.Π.Θ. έχει εντάξει στο Πρόγραμμα Σπουδών την πρακτική άσκηση φοιτητών σε σχολικές μονάδες, ενορίες, Μητροπόλεις, ιδρύματα, δίκτυα, Ο.Τ.Α. και Μ.Κ.Ο. Στα πλαίσια της άσκησης συνεργάζονται μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και του Εργαστηρίου Παιδαγωγικής και του Τομέα Ηθικής και Κοινωνιολογίας, ειδικοί επιστήμονες και εξειδικευμένοι εκπαιδευτικοί θεολόγοι, εξωτερικοί συνεργάτες, καθώς και μεγάλος αριθμός Σχολείων, Νάων, Ενοριών, Μητροπόλεων, Ο.Τ.Α., Μ.Κ.Ο., Ιδρυμάτων και Θεολόγων από την εκπαιδευτική κοινότητα Θεσσαλονίκης. Κατά την πρακτική άσκηση οι φοιτητές εξοικειώνονται με τους χώρους της μελλοντικής τους εργασίας έτσι ώστε να αποκτήσουν προσωπική εμπειρία των διοικητικών, εκπαιδευτικών, ποιμαντικών και κοινωνικών δράσεων, αναλαμβάνοντας οι ίδιοι τους αντίστοιχους ρόλους.

Το Πρόγραμμα Πρακτική Άσκηση Φοιτητών του Τμήματος Θεολογίας περιλαμβάνει τρεις κατευθύνσεις με επιστημονικό υπεύθυνο τον Καθηγητή κ. Χρήστο Βασιλόπουλο:

- α. Πρακτική Άσκηση διδακτικής του Μ.Θ. στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Χρήστο Βασιλόπουλο.
- β. Πρακτική Άσκηση ποιμαντικού έργου σε ενορίες και Μητροπόλεις, με υπεύθυνο τον καθηγητή π. Βασίλειο Καλλιακιάνη.
- γ. Πρακτική άσκηση κοινωνικού έργου στην Εκκλησία, τους Ο.Τ.Α. και σε Μ.Κ.Ο. με υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Ιωάννη Πέτρου.

Κατά τη διάρκεια της άσκησης οι φοιτητές θα εξοικειώνονται με τους χώρους της μελλοντικής εργασίας τους και θα αναλαμβάνουν επαγγελματική δράση. Στόχος θα είναι να επιτευχθεί η σύζευξη θεωρίας και πράξης, ο μετασχηματισμός της διδακτικής και παιδαγωγικής, ποιμαντικής και κοινωνικής γνώσης των αποφοίτων σε επιτυχή πράξη για την καλύτερη κατάρτιση των αποφοίτων αλλά και την οργανική σύνδεση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τη Δευτεροβάθμια, την Εκκλησία, τους Ο.Τ.Α., τα Μ.Κ.Ο. και γενικότερα την κοινωνία.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

1. Η έννοια της αμοιβαιότητας στην Αρχαία Ελληνική Θρησκεία

Εγχειρίδιο: Παχής Π., *Ισις Καρποτόκος, Τόμος Ι, Οικομένη, Προλεγόμενα στον Σύγκρητισμό των Ελληνιστικών χρόνων*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

Βοήθημα: Luther Martin, *Ελληνιστικές Θρησκείες*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

(Π. Παχής)

2. Μορφές αντιπαλότητας και διαλόγου με το Ισλάμ στην ελληνική έρευνα από τη βυζαντινή εποχή έως σήμερα

Εγχειρίδιο: Ζιάκα Α., *Ισλάμ. Πολεμική και διάλογος από το Βυζάντιο στη σύγχρονη Ελλάδα*, εκδόσεις Άγρα, Αθήνα 2008.

Βοήθημα: Ζιάκας Γρ., *Ισλάμ. Θρησκεία και Πολιτεία*, εκδόσεις Σφρακτιανιάκη, Θεσσαλονίκη 2007.

(Α. Ζιάκα)

3. Λειτουργική Αναγέννηση και Βιβλική Θεολογία

Αγία Γραφή και Ευχαριστία στη σύγχρονη θεολογική προβληματική συμπλέκονται διαλεκτικά, και θα έλεγε κανείς και δυναμικά, ως δύο μεγέθη που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ταυτότητα της χριστιανικής διδασκαλίας. Αν στο παρελθόν κυριαρχούσε η διαλεκτική Αγίας Γραφής - Παράδοσης, αυτό που σήμερα καθορίζει, αλλά και στο άμεσο μέλλον πρόκειται να καθορίσει σημαντικά τις θεολογικές συζητήσεις, είναι η σχέση του πρωτογενούς καταγεγραμμένου λόγου του Θεού (Αγία Γραφή) και της πρωτογενούς εμπειρίας της Εκκλησίας (Ευχαριστία). Μακροεργητευτική ανάλυση των ευχαριστιακών, εκκλησιολογικών, πνευματολογικών και εσχολογικών χωρίων της Κ.Δ.

Το αίτημα της λειτουργικής αναγέννησης. Θεολογικά επιχειρήματα υπέρ και

ανασκευή των επιχειρημάτων που κατά καιρούς παρουσιάζονται εναντίον της λειτουργικής αναγέννησης.

Εγχειρίδιο: Βασιλειάδης Πέτρος, *LEX ORANDI, Λειτουργική Θεολογία και Λειτουργική Αναγέννηση*, εκδόσεις Ίνδικτος, Αθήνα 2005.

Βοήθημα: Βασιλειάδης Πέτρος, *Άγια Γραφή και Ευχαριστία*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2001.

(Π. Βασιλειάδης)

4. Το υμνικό υλικό της Καινής Διαθήκης

Θα εισηγηθούν οι εντός της Καινής Διαθήκης ύμνοι. Θα διερευνηθεί η μορφολογία τους και η θεματική τους. Τέλος θα αναζητηθεί η σχέση τους με τη λατρεία της πρώτης Εκκλησίας.

Εγχειρίδιο: Σκιαδαρέσης π. Ι., *Λειτουργικές σκηνές και Ύμνοι στην Αποκάλυψη*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

Βοήθημα: Καρβιδόπουλος Ι., *Παύλιες Μελέτες Γ'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2004.

(π. Ι. Σκιαδαρέσης)

5. Η μετά θάνατον ζωή στο Αρχαίο Ισραήλ

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δ., *Η ανάσταση των νεκρών στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Καϊμάκης)

6. Ιουδαϊσμός και Ελληνισμός

Εγχειρίδιο: Καϊμάκης Δ., *Τα χειρόγραφα του Κοιμητόν και η θεολογία τους*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Καϊμάκης Δ., *Η Ιουδαϊκή αποκαλυπτική γραμματεία και η θεολογία της*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2007.

(Δ. Καϊμάκης)

7. Εφημερευτικές μελέτες στην Παλαιά Διαθήκη

Εγχειρίδιο: Μούρτζιος Ι., *Εφημερευτικές μελέτες στην Παλαιά Διαθήκη Α'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Μούρτζιος Ι., *Εφημερευτικές μελέτες στην Παλαιά Διαθήκη Β'*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη

(Ιω. Μούρτζιος)

8. Προϊστορία του Βιβλικού Ισραήλ

Εγχειρίδιο: Lemche N.P., (μετ. Ι. Μούρτζιος), *Η προϊστορία του Βιβλικού Ισραήλ*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

Βοήθημα: Μούρτζιος Ι., *Η Παράδοση της Εξόδου στους Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2002.

(Ιω. Μούρτζιος)

9. Η Εσχολογία στις Καθολικές Επιστολές της Κ. Δ.

Στο μάθημα θα εξετασθούν η επίδραση της ελληνορωμαϊκής φιλοσοφίας στην εσχολογία της Β' Πέτρου και η κοινωνική δομή και το πολιτιστικό υπόβαθρο της χριστιανικής κοινότητας προς την οποία απευθύνεται η επιστολή.

Εγχειρίδιο: Αρματζίδης Χ., *Η Εσχολογία στη Β' Πέτρου*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

(Χ. Αρματζίδης)

10. Η Εσχολογία στις Δευτεροπαύλιες Επιστολές

Σκοπός του μαθήματος είναι να διερευνηθεί πώς η εσχολογία του Αποστόλου Παύλου υιοθετείται από τη λεγόμενη σχολή του Αποστόλου Παύλου και μεταβάλλεται στις αποκαλούμενες δευτεροπαύλιες και τριτοπαύλιες επιστολές.

Εγχειρίδιο: Γαλάνης Ι., *Η Β' προς Θεσσαλονικείς Επιστολή*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

(Χ. Αρματζίδης)

11. Ασρινικά κείμενα της Χριστιανικής Γραμματείας

Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικίτσα Δ., *Φουλιγεντίου, Προς Πέτρον Περί Πίστεως*, ΦΘΒ 40, Θεσσαλονίκη 1999.

(Α. Κόλτσιου-Νικίτσα)

12. Παλαιογραφία και Κριτική Κειμένων

Σκοπός του μαθήματος είναι: α) Να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων καθώς και τη μέθοδο και τους μηχανισμούς κριτικής έκδοσης ενός κειμένου και β) Να ασκηθούν στην ανάγνωση χειρογράφων.

Εγχειρίδιο: Κόλτσιου-Νικίτσα Δ., *Φουλιγεντίου, Προς Πέτρον Περί Πίστεως*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

Βοήθημα: Κόλτσιου-Νικήτα Α., *Διημερίου Κυδώνη. Μετάφραση του ψευδο-αγουστίνειου Soliloquia*, Αθήνα 2005.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

13. Αμβρόσιος Μεδιολάνων (Βίος - έργα - διδασκαλία).

Εγχειρίδιο: Ιωαννίδης Φ., *Εκκλησιαστική Γραμματολογία. Συγγραφείς και Πατέρες της Δύσης (B' - ΣΤ' αι.)*, Τόμος Β', εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

14. Ιστορικές και λατρευτικές πληροφορίες της «Βασιλείου Τάξεως». Μια πρώτη προσέγγιση.

Διδ. σύγγραμμα: PG 112 και σημειώσεις.

(Ε. Αμοιρίδου - Π. Σκαλιστής)

15. Ο Γρηγόριος Παλαμάς και οι αντισηχαστές Θεολόγοι του 14^{ου} αι.

Εγχειρίδια: Μαντζαριδής Ιω., *Παλαμικά*.

Χριστοφορίδης Β., *Ισιδώρου Γλαβά, Αρχιεπισκόπου, τ. Β'*, Θεσσαλονίκη.

(Χρ. Αραμπατζής)

16. Ο Ρωμανός ο Μελωδός, η Βυζαντινή υμνογραφία και η πατερική παράδοση

Εγχειρίδια: Κορακίδης Αλ., *Τα Περὶ του Ρωμανοῦ του Μελωδοῦ Μελετήματα*.

Τωμαδάκης Ν., *Βυζαντινή Υμνογραφία και Ποίηση*.

(Χρ. Αραμπατζής)

17. Πατερικά Ανθολόγια και Αντιρρητική γραμματεία

Εγχειρίδια: Αραμπατζής Χρ., *Ανθολόγια Πατερικών Κειμένων του 13^{ου} αι.*

Τωμαδάκης Ν., *Κλεις Βυζαντινής Φιλολογίας*.

(Χρ. Αραμπατζής)

18. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία της Ελλάδος

Μετά από εισαγωγή στην Ιστορία και την Εκκλησιαστική Ιστορία και τις βιβλιοθηκικές επιστήμες της, παρουσιάζονται αναλυτικά οι διάφορες πηγές (άμεσες

και έμμεσες) της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος και παρέχονται στοιχεία κριτικής εκδόσεως κειμένων.

Εγχειρίδιο: Μεταλληνός Γεώργιος Δ., *Πηγές Εκκλησιαστικής Ιστορίας, β' επανέκδοση*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1998.

(Ν. Κρουσουλούδη)

19. Σλαβική Ανθρωπογεωγραφία 10^{ου} αι.

Εγχειρίδιο: Migne J.P., *Ελληνική Παρολογία, Τόμος 113*, ανατ. Ιω. Διώτη, Αθήνα 2004.

(Ελ. Οικονόμου)

20. Σλαβική Αγιολογία

Εγχειρίδιο: Γόνης Δ., *Ο Όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης. Προλεγόμενα στα υμνολογικά ελληνικά κείμενα*, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα 1997.

(Ελ. Οικονόμου)

21. Απόκρυφη και Αποκαλυπτική Γραμματεία των Σλάβων

Εγχειρίδιο: Ευαγγέλου Η., *Λόγια και Απόκρυφη Βουλγαρική Γραμματεία στον ύστερο Μεσαίωνα. Η περίπτωση του Βίου του Βασιλείου του Νέου (υπό έκδοση)*.

(Η. Ευαγγέλου)

22. Η εικόνα των Σλάβων στις μεσαιωνικές ελληνικές πηγές Β'

Εγχειρίδιο: Ταχιάς Α.Α., *Βυζάντιο, Σλάβοι, Άγιον Όρος*, Θεσσαλονίκη 2006.

Βοήθημα: Καραγιαννόπουλος Ιω., *Πηγαί της Βυζαντινής Ιστορίας*, Θεσσαλονίκη 1987^ς.

(Η. Ευαγγέλου)

23. Μοναχισμός και Ασκητική Γραμματεία στην Ανατολή και τη Δύση Β' (Δεύτερη Χλιετία)

Εγχειρίδιο: Μπερντιάγεφ Ν., *Χριστιανισμός και κοινωνική πραγματικότητα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς.

(Π. Υφαντής)

24. Χριστιανικός βίος και ιδεολογικά ρεύματα

Εγχειρίδια: Μπερντιάγεφ Ν., *Το Βασίλειο του Πνεύματος και το Βασίλειο του Καίσαρος*, εκδόσεις Π. Πουρναράς.

Μερντιάγιεφ Ν., *Για την κοινωνική ανισότητα*, εκδόσεις Π. Πουρναράς,

(Π. Υφαντής)

25. Χριστιανική μνημειακή ζωγραφική στη Μακεδονία κατά την εποχή των Παλαιολόγων

Εγχειρίδιο: Τσιγαρίδας Ν., *Τοιχογραφίες της περιόδου των Παλαιολόγων σε ναούς της Μακεδονίας*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1999.

(Γλ. Χατζούλη)

26. Ελληνική Παλαιογραφία

Το μάθημα αφορά αυτούς που επιθυμούν να ασχοληθούν με την κριτική επεξεργασία και έκδοση κειμένων. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική λόγω της φύσεως του μαθήματος.

Εγχειρίδιο: Μίσιονι Είρ., *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία. Μετάφραση Ν. Μ. Πανουργιάκη*, Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα.

(Γ. Ζαχαρόπουλος)

27. Η πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18^{ου} - 19^{ου} αι.

Εγχειρίδια: Βαλαής Διον. Δ., *Πτυχές από την πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18^{ου} - 19^{ου} αι.*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005.

Βαλαής Διον. Δ., *Ανάλυατα από τη χειρόγραφη παράδοση του Ελληνισμού (17^{ου} - 19^{ου} αι.)*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006.

(Δ. Βαλαής)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

28. Ορθόδοξο Δόγμα και σύγχρονος θεολογικοφύλοσοφικός προβληματισμός

Μαρτζέλος Γεώργιος, *Ορθόδοξο Δόγμα και θεολογικός προβληματισμός. Μελέτηματα Δογματικής Θεολογίας, Α', Β', Γ'*. Θεσσαλονίκη, 1993 κ. εξ.

(Γ. Μαρτζέλος)

29. Η παιδαγωγία της εικαστικής τέχνης στην Εκκλησία

Τσελεργιώτης Δ., *Εικονολογικές Μελέτες*, Αλεξανδρούπολη 2003, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Δ. Τσελεργιώτης)

30. Οι προϋποθέσεις της Ορθοδοξίας, της ετεροδοξίας και της αγιοπνευματικής ζωής

Τσελεργιώτης Δ., *Ορθόδοξη Θεολογία και Ζωή*, Θεσσαλονίκη 2003, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Δ. Τσελεργιώτης - Δ. Σιάσος)

31. Ανάγνωση και χρήση των πηγών (Θεωρία και Πράξη)

Εγχειρίδιο: Migne J.P., *Ελληνική Πατρολογία, τόμ. 94 (ΚΕΠΕ)*, Ιωάννης ο Δεσποτσής Δ', Αθήνα 1989, (Σύγγραμμα νέο).

Βοήθημα: Σιάσος Δ., *Μωραΐνη. Ασκητική της έρευνας*, εκδόσεις Αρμός 2007, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Α. Σιάσος)

32. Η αρχή της συναφείας στη χρήση των πηγών

Εγχειρίδιο: Γρηγορίου Παλαμά *Συγγράμματα, Τόμ. Δ'*, εκδόσεις Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1988, (Σύγγραμμα νέο).

Βοήθημα: Σιάσος Δ., *Μωραΐνη. Ασκητική της έρευνας*, εκδόσεις Αρμός 2007, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Α. Σιάσος)

33. Ο Γρηγόριος Παλαμάς στη Θεολογία και τη Δογματολογία του 20^{ου} αιώνα

Σταμούλης Χρ., *Φύση και Αγίαπη και άλλα Μελέτηματα*. Σταμούλης Χρ., *Περί φωτός*, (Σύγγραμμα παλαιό).

(Χρ. Σταμούλης)

34. Σύγχρονη αεία και Ορθόδοξη Θεολογία

Εγχειρίδιο: Σταμούλης Χρυσόστομος, *Άσκηση αυτοσυνειδησίας. Μελέτηματα Δογματικής Θεολογίας*.

Ματσούκας Νικόλαος, *Πολιτισμός αύρας λεπτής*, εκδόσεις «Το Παλίμνηστον», Θεσσαλονίκη.

(Χρ. Σταμούλης)

35. Ανθρώπου πόνος αβάσταχτος; (Το πρόβλημα της Θεοδικίας και το ερώτημα του Κακού)

Ματσούκας Ν., *Το Πρόβλημα του Κακού (Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας)*, Θεσσαλονίκη 2002.

Δαμασκηνός Ι., *Κατά Μανιχαίων Διάλογος. Προς τους διαβάλλοντας τας αγίας Εικόνας Λόγοι Τρεις. Κείμενο - μετάφραση - εισαγωγή - σχόλια Ν. Ματσούκα*, Θεσσαλονίκη 1988.

36. «Ποιητική Θεολογία». Από τον Πρόκλο Κωνσταντινουπόλεως στον Ρωμανό τον Μελωδό.
(Ι. Κουρεμπελές)

Εγχειρίδιο: Κουρεμπελές Ιω., *Η Ομιλία του Πατριάρχη Προκλου «εις την Παναγίαν Θεοτόκον» και η απάντησή του Νεστορίου*, Θεσσαλονίκη 2004.

Βοήθημα: αρχ. Κουστένης Αν., *Ρωμανού Μελωδού Ύμνοι*, Αθήνα 2003, (Σύγγραμμα παλαιό).

37. Παγκοσμιοποίηση: Πρόκληση για την Ορθόδοξη Εκκλησία και την Οικουμενική Κίνηση
(Ι. Κουρεμπελές)

Εγχειρίδιο: Γιαννουλάτος Αναστάσιος, Αρχιεπίσκοπος Τυράνων και πάσης Αλβανίας, *Παγκοσμιοποίηση και Ορθοδοξία*, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2002⁴.

(Στ. Τσομπανίδης)

**Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

38. Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία

Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κάλυψη αναγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμάτευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της ενορίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην πραγμάτωση της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Εγχειρίδιο: Κογκούλης Ιωάννης Β., *Ο εκκλήσιασμός των Μαθητών. Συμβολή στη Λατρευτική Αγωγή*, β' έκδοση, Θεσσαλονίκη 1992.

Φράγκος Κωνσταντίνος, *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*.

(Ι. Κογκούλης)

39. Ο Μαθητής ως κριτήριο του μαθήματος των Θρησκευτικών

Στο μάθημα αυτό, πρώτον, γίνεται λόγος για τον προσδιορισμό του περιεχομένου του μαθήματος με βάση το πώς σκέπτεται ο μαθητής. Δεύτερον, αναλύεται το πώς είναι δυνατόν το περιεχόμενο του μαθήματος να ανταποκρίνεται στην ψυχολογία του μαθητή. Τρίτον, υπογραμμίζεται η ανάγκη συσχετισμού του περιεχομένου του μαθήματος με τις προσωπικές εμπειρίες του μαθητή. Τέταρτον, αναπτύσσονται θέματα ποικίλου παιδαγωγικού περιεχομένου.

Εγχειρίδιο: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Ο Μαθητής ως κριτήριο του Μαθήματος των Θρησκευτικών*, β' έκδοση, Θεσσαλονίκη, 1993.

Βοήθημα: Βασιλόπουλος Χρήστος, *Παιδαγωγικά Μελέτηματα*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Χρ. Βασιλόπουλος)

40. Εκκλησία και Γυναίκες

Εγχειρίδιο: Κούκουρα Δήμητρα, *Η θέση της Γυναίκας στην Ορθόδοξη Εκκλησία και άλλα Μελέτηματα Οικουμενικού Προβληματισμού*, εκδόσεις Σφακιανιάκη, Θεσσαλονίκη.

(Δ. Κούκουρα)

41. Ιστορικές και λειτουργικές μαρτυρίες στο περί Βασιλείου Τάξεως έργο του Κωνσταντίνου Πορφυρογέννητου

Εγχειρίδιο: ΡΓ 112 και Σημειώσεις.

(Π. Σκαλτσής - Ε. Αμοιρίδου)

42. Ιστορική εξέλιξη και Θεολογία των Μυστηρίων

Εγχειρίδια: Σκαλτσής Παναγιώτης, *Γάμος και Θεία Λειτουργία. Συμβολή στην Ιστορία και τη Θεολογία της Λατρείας*, εκδόσεις Π. Πουρναφάς, Θεσσαλονίκη, 1998.

Μιλόςσβιτς Νέβαντ, *Η Θεία Ευχαριστία ως κέντρον Θείας Λατρείας*, Η Σύνοδος των Μυστηρίων μετά της Θείας Ευχαριστίας, Θεσσαλονίκη, 2001.

(Π. Σκαλιτσής)

43. Θέματα Ψαλτικής τέχνης

Εγχειρίδιο: Γιαννόπουλος Εμμμανουήλ, *Θεωρητικές υπηγήσεις και μουσικές κλίμακες Γρηγορίου του Πρωτοψάλτου*.

Παπαγιάννης Κωνσταντίνος, *Μουσικόν Μηρολόγιον Α', Β', Γ'.*

(Π. Σκαλιτσής)

44. Η Δαιτυργική Προσευχή κατά την περίοδο του Ησυχασμού

Εγχειρίδιο: Σκαλιτσής Π., *Το Ερολόγιον του Θηκαρά. Σπουδή στην περί κοινής και κατ' ιδίαν προσευχής λειτουργική παράδοση*.

Βοήθημα: Σκαλιτσής Π., *Θηκαράς*, εκδόσεις Ι. Μ. Παντοκράτορος Αγίου Όρους.

(Π. Σκαλιτσής)

45. Ο Διάλογος και το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ο Σωκρατικός διάλογος. Ο βιβλικο-διαθηκικός, ο πατερικός και ο σύγχρονος παιδαγωγικός διάλογος. Η διαλογικότητα των περιεχομένων του θρησκευτικού μαθήματος. Το διαλογικό πρόσωπο δασκάλου και μαθητών. Οι σωστές διαιρεσιμακές σχέσεις. Οι αρχές λειτουργίας του διδακτικού διαλόγου. Κανόνες και τεχνικές της διαλογικής συζήτησης. Η εφαρμογή του διαλόγου και της ομαδικής διδασκαλίας στο θρησκευτικό μάθημα.

Εγχειρίδιο: Λάπτας Δημήτριος, *Ο διάλογος και το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

Βοήθημα: Λάπτας Δημήτριος, *Βασικές αρχές λειτουργίας του διδακτικού Διαλόγου*.

(Δ. Λάπτας)

46. Διαλογική επικοινωνία και παιδαγωγική αγάπη στο σύγχρονο Διαπολιτισμικό Σχολείο

Η σχετιοδυναμική αγάπης και διαλόγου σε επιμέρους εκδηλώσεις διαλόγου. Η αμφίδρομη κίνηση της αγάπης, ήτοι η ανάγκη του «άγαπᾶν» και «ἀγαπᾶσθαι». Εμπειρίες από τη στήριξη αγάπης στο παιδί, τον έφηβο, τον ενήλικο. Εννοιολογική οριοθέτηση και δυναμική της αγάπης και της παιδαγωγικής αγάπης. Συστέστη παιδαγωγικής αγάπης με τη χριστιανική. Η μορφωτική δύναμη της παιδαγωγικής αγάπης. Η αφοσίωση στο παιδί. Πρόσωπα, στόχοι και προσδοκίες της αγάπης στην αγάπη. Το μάθημα των Θρησκευτικών ως κατεξοχὴν χώρος της αγωγής στην αγάπη.

λογική οριοθέτηση και δυναμική της αγάπης και της παιδαγωγικής αγάπης.

Συστέστη παιδαγωγικής αγάπης με τη χριστιανική. Η μορφωτική δύναμη της παιδαγωγικής αγάπης. Η αφοσίωση στο παιδί. Πρόσωπα, στόχοι και προσδοκίες της αγάπης στην αγάπη. Το μάθημα των Θρησκευτικών ως κατεξοχὴν χώρος της αγωγής στην αγάπη.

Εγχειρίδιο: Λάπτας Δημήτριος, *Διαλογική επικοινωνία και παιδαγωγική αγάπη στο σύγχρονο διαπολιτισμικό Σχολείο*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007.

Βοήθημα: Λάπτας Δημήτριος, *Το Μάθημα των Θρησκευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ουσιαστικά περιεχόμενα και διάταξη της διδασκίας ύλης*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2000.

(Δ. Λάπτας)

47. Το Δίκαιο των Ετεροδόξων Εκκλησιών

Συγκριτική παρουσίαση της οργάνωσης και διοίκησης της Ρωμαιοκαθολικής και Αγγλικανικής Εκκλησίας. Η θέση των κληρικών και των λαϊκών, τα μυστήρια, η εκκλησιαστική περιουσία, οι εκκλησιαστικές ποινές και τα εκκλησιαστικά δικαστήρια σύμφωνα με το νέο Κώδικα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και την τελευταία έκδοση των Κανόνων της Εκκλησίας της Αγγλίας. Ιδιαίτερη αναφορά στη διδασκαλία Ρωμαιοκαθολικών και Αγγλικανών για τις σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας.

Εγχειρίδιο: Le Goff, *Ο πολιτισμός της Μεσαιωνικής Δίσης*.

(Ν. Μαργιώρος)

48. Δημοουργία και χρήση ηλεκτρονικού υλικού ως διδακτικού μέσου για τη διδασκαλία των Θρησκευτικών

Πώς σχεδιάζεται μια εκπαιδευτική εφαρμογή για διδασκαλία στην τάξη. Επιλογή και χρήση νέων τεχνολογικών μέσων και εφαρμογών στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών στη σχολική τάξη. Εφαρμογή των θεωριών μάθησης στις τεχνικές δημοουργίας σχεδίων μαθημάτων διδασκαλίας με Η/Υ στη σχολική τάξη με χρήση υπολογιστή. Αρχές σχεδιασμού παρουσιάσης ηλεκτρονικού υλικού για διδασκαλία με ηλεκτρονικό υπολογιστή και τεχνικές δημοουργίας του. Σχεδιασμός και ανάπτυξη σχεδίου διδασκαλίας για τα Θρησκευτικά με Η/Υ.

Εγχειρίδιο: Μητροπολίτου Βασιλική, *Συλλογή δημοσιευμάτων για τη χρήση*

των Υπολογιστών στη διδασκαλία των Θρησκευτικών, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2006.

(Β. Μητροπούλου)

E. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

49. Προκλήσεις Βιοηθικής

Το μάθημα παρουσιάζει τους παράγοντες που δημιούργησαν τη βιοηθική και αντιμετωπίζει τα διλήμματα που προέρχονται από τη βιοτεχνολογία, τη βιολογία, τη βιοϊατρική και τη γενετική. Αναφέρεται στις προκλήσεις που αναφέρονται τόσο στην αρχή της ανθρωπίνης ζωής, όπως τεχνητή και εξωσωματική γονιμοποίηση, κλωνοποίηση, αποκωδικοποίηση ανθρώπινου γονιδιώματος, εμβρυϊκή έρευνα, προγεννητικό έλεγχο, εκτρώσεις κ.λπ. όσο και εκείνες που παρουσιάζονται στην πορεία και το τέλος της, όπως είναι η ευθανασία, οι μεταμοσχεύσεις και ο εγκεφαλικός θάνατος.

Εγχειρίδιο: Κεσελόπουλος Ανέστης, *Εκ του Θανάτου εις την Ζωήν. Θεολογική προσέγγιση στις προκλήσεις της Βιοηθικής*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Αν. Κεσελόπουλος)

50. Ποιμαντική και Συμβουλευτική Γάμου και Οικογένειας

Εγχειρίδιο: Καλλιακιάνης π. Βασίλειος, *Από το Φόβο στην Αγάπη*. Θεσσαλονίκη 2002.

(π. Β. Καλλιακιάνης)

51. Θρησκευτικές ταυτότητες στο σύγχρονο κόσμο

Το μάθημα εξετάζει το ρόλο των θρησκευτικών ταυτοτήτων στο σύγχρονο κόσμο: Περιλαμβάνει θέματα όπως: Θρησκεία και ταυτότητα: Ενωσιολογικές προσεγγίσεις, Θρησκεία και πολιτιστικός πλουραλισμός, Η χριστιανική ταυτότητα σ' έναν πλουραλιστικό κόσμο, Θρησκεία και βία, Θρησκευτικές ταυτότητες: μέσο σύγκρουσης ή συναινεσης; Μετανάστες στην Ελλάδα: Θρησκεία και οργάνωση της καθημερινής ζωής.

Εγχειρίδιο: Παπαγεωργίου Ν., *Μεταμορφώσεις του Ιερού*, εκδόσεις Π. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2005).

Βοήθημα: Παπαγεωργίου Ν., *Ινδία - Μύθος και Πραγματικότητα*, εκδόσεις Μέθεξη, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ν. Παπαγεωργίου)

52. Εξελιγμένη Τεχνολογία και η προβληματική της. Άσκηση: Επεξεργασία εικόνας (Photoshop).

Υψηλ: Το περιεχόμενο του μαθήματος αναπτύσσεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

1. Παρουσίαση σύγχρονων τάσεων και εφαρμογών τόσο της Πληροφορικής όσο και της Τεχνολογίας.
2. Εισαγωγή στον τρόπο σκέψης, έρευνας και εργασίας των προηγμένων τεχνολογικών χώρων.
3. Περιχές επαφής, διάλογου και διλημάτων μεταξύ θεολογικής και εφαρμοσμένων επιστημών.
4. Επιστημολογικά σχόλια.

[Διανέμονται εγχειρίδια].

(Ν. Μυριδής)

53. Ανάλυση και επεξεργασία θεολογικών δεδομένων με Η/Υ. Άσκηση: Προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης - Excel.

Εισαγωγή στη Θεωρία της Πληροφορίας που ενυπάρχει με τη μορφή θεολογικών δεδομένων. Η εργοδικότητα των Η/Υ στην άντληση, ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων θεολογικού ενδιαφέροντος.

Δόκιμος, πληροφορικός και αναπτυσσόμενος χώρος εφαρμοσμένης έρευνας και εργασίας είναι ο χώρος σύνταξης, εκπόνησης και ανάπτυξης προγραμμάτων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ενώσεως ή εθνικών πρωτοβουλιών. Ενταγμένο στην προοπτική αυτή είναι το περιεχόμενο του παρόντος μαθήματος. Κεντρικό θεματικό και εργονομικό πεδίο στην διεξαγωγή των θεματικών ενοτήτων αποτελεί η αξιοποίηση της δυναμικής των Η/Υ στην πρωτοβουλία εκπόνησης και υποβολής προτάσεων προγραμμάτων. Παρουσιάζονται επίσης κίνητρα, διαδικασίες και ειδικά στοιχεία που συντείνουν και βελτιστοποιούν την διαδικασία σύνταξης προγραμμάτων και μελετών.

Εισαγωγή και χρήση του προγράμματος Excel δόκιμου εργαλείου για την ανάπτυξη προτάσεων προγραμμάτων.

Το μάθημα διεξάγεται κυρίως με την μορφή εργασίας.

[Διανέμονται εγχειρίδια].

(Ν. Μυριδής)

* * * * *

Το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων σχηματοποιείται από άροψη διδακτικών μω-
νάδων ως εξής:

Εξάμηνα	A'	B'	Γ'	Δ'	Ε'	ΣΤ'	Z'	H'
Μαθηματα προχρεωτικά	15	20	15	17	13	17	19	18
Μαθηματα κατ' επιλογήν προχρεωτικά		6	6	6	6	6	6	6